

MARELE

PERSONAJELE :

Caterina ;
Milan ;
Victor ;
Oniga ;
Mihai ;
Eliad (60 de ani) ;
Lixandru ;
Circiumarul ;
Krisch ;
Rănitul ;
Lăutarul ;
Acarul ;
Călugărul ;
Turista (25 de ani) ;
Turistul (50 de ani) ;
Şeful gării ;
Comisarul de poliţie ;
Directoarea azilului ;
Sergentul I ;
Sergentul II ;
Patronul ;
Fritz ;
Directorul Doftanei ;
Agentul de siguranţă ;
Profesorul de filozofie ;
Prima femeie de stradă ;
A doua femeie de stradă ;
A treia femeie de stradă ;
Inspectorul de poliţie ;
Judecătorul ;
Gardiana închisorii.

Muncitorul bătrîn, Muncitorul
tînăr, Femeia grasă, Negustorul,
Mecanicul de locomotivă, Soldatul,
cele cinci deţinute, doi agenţi ai
siguranţei, Fetiţa, Băiatul, Mama,
două muncitoare, Ofiţerul neamţ,
Corul.

*Reprezentată pentru prima oară
pe scena Teatrului pentru Tineret
şi Copii, în seara zilei de 7 mai 1961.*

În fotografie : Tatiana Iekel (Cate-
rina) şi Stamate Popescu (Victor)
— Teatrul pentru Tineret şi Copii

FLUVIU

își adună apele

POEM DRAMATIC

de Dan Tărchilă

P A R T E A I

În fața cortinei, în stînga, a apărut Caterina. Îmbrăcată într-un balonseide, stă cu mîinile în buzunare și privește la spectatori. Apoi, începe să vorbească liniștit.

CATERINA: Viața este plină de întâmplări. Dureroase sau fericite. Interesante, sau nu. Oricum, iubim aceste întâmplări pentru că ele sînt chiar viața noastră.

Unii oameni mai cred într-un destin care îi poartă prin viață ca pe niște orbi. Sînt însă alții care au înțeles că pot să-și aleagă singuri drumul pe care să apuce dacă vor să fie fericiți. Și oamenii vor să fie fericiți. Pentru că pot. Pentru că au și început să fie.

Vreau să vă povestesc ceva. Despre oameni. Despre oameni pe care i-am cunoscut. Pe unii i-am urît, pe alții i-am iubit. Acei pe care i-am iubit își făureau singuri destinul. Așa m-au învățat și pe mine. De la ei știu că destinul este o minciună. M-am născut în anul 1920... Toamna tîrziu, în noiembrie... N-am cunoscut-o niciodată pe mama. Nici pe tata. Știu numai că mama... — mama mea! — a lăsat scris ce nume să mi se dea.

(Cortina se ridică și reflectorul se oprește asupra scenei, care reprezintă un zid înalt de piatră cu o poartă mare. E noapte. Deasupra porții, un felinar cu gaz luminează slab o firmă pe care se poate zări scris: Azilul sfînta M... Lîngă poartă, o bancă. Din întinerică apare o femeie sărac îmbrăcată, ținînd în brațe un copil: Mama. În timpul scenei rămîne cu spatele la Caterina, care nu-și părăsește locul. Femeia vine pe lîngă zid, se oprește în fața porții.)

CATERINA: E mama mea... Oricît aș încerca să mi-o închipui, nu pot...

MAMA *(pune copilul pe bancă. Apoi trage încet de clopotul de la poartă. Șoptește)*: Să aveți grijă de ea!... Vă rog... *(strigă)* să aveți grijă de ea!... *(Dispare în noapte.)*

CATERINA *(urmărind-o cu privirea)*: Așa a spus... sau a spus altfel... sau n-a spus nimic... De cîte ori nu mi-am închipuit noaptea aceea... O noapte ca aceea. Totdeauna, însă, mama rămîne întoarsă cu fața în altă parte și nu se uită niciodată la mine s-o pot vedea... *(Lumina se stinge încet. Caterina continuă)*. Primul lucru de care mi-aduc aminte sînt zidurile azilului: înalte, murdare și veșnic umede. Copiii mai mari spuneau că noaptea mama fiecăruia dintre noi vine și plînge pe pietrele zidurilor... Acolo, la azil, am învățat ce-nseamnă „disciplina”. Curățam cartofi, căram lemne, spălăm dușumelele... Și așa au trecut anii. Într-o zi...

(Lumina se reaprinde peste același decor, din care au dispărut felinarul, banca și clopoțelul. E ziua. În mijloc e Directoarea azilului, în stînga domnul Lixandru și Patronul, iar în dreapta, Fetița și Băiatul.)

DIRECTOAREA *(cu uniformă caracteristică conducătoare de azil)*: Tomnilor, ich bin fericit că luați pe ei de la noi.

LIXANDRU: Cucoană, m-am gîndit bine: o iau. La mine e treabă multă: am cea mai mare cîrciumă din mahala. Dacă treceți pe acolo, întrebați pe oricine: unde-i cîrciuma „La trei butoaie”?

PATRONUL: Iar io, doamnă directoare, vorbesc negustorește, ca la noi în Gorj. Io am o baracă în care pusei cinci paturi jos și alte cinci deasupra, adicătelea să poată

- dormi zece băieți. La mine se trăiește bine. Ei vinde ziare și io le dau de mâncare.
- DIRECTOAREA :** Gut, gut !... Vă rog, întrebați la ei. Băiat ist sieben Jahre alt, und fetița ist acht Jahre alt... Băiat șapte... ani... fetița opt... ani... Ich nu știu bine rumunește, aber...
- LIXANDRU (Fetiței, încercînd să fie binevoitor) :** Cum te cheamă ?
- CATERINA (care tot timpul privește în scenă din colțul ei) :** Caterina... (Apoi repede.) Nu ! Nu-am răspuns de prima dată. Tremuram. A trebuit să strige la mine doamna directoare.
- DIRECTOAREA (printre dinți) :** Name de la tine !
- CATERINA :** Caterina, doamnă.
- DIRECTOAREA :** Gut !
- LIXANDRU :** Cine i-a pus numele ăsta ?
- DIRECTOAREA :** Mama de la ea. Scris ein țidul.
- PATRONUL (Băiatului) :** Cum te cheamă ? (Băiatul tace.)
- DIRECTOAREA :** Milan, tomnule, Milan. (Către Fetiță) Warum taci ? Spune ein poezi la tomnul.
- CATERINA :**
- Țara noastră e frumoasă,
Inima ne e voioasă.
Eu cresc mare, fericită ;
Și de mama mea iubită.
Nu mi-e frică de nimic ;
Brațul meu este voinic.
Am o țară și o lege
Și un prea înțelept rege.
- LIXANDRU :** Bravo ! Cucoană, facem țîrgul.
- DIRECTOAREA :** Tomnilor, știți... azil de la noi... misiun nobil...
- LIXANDRU :** Înțeleg, cucoană. Eu sînt negustor cinstit : miine vă trimit un butoaie cu vin. Cel mai prima !
- PATRONUL (se apropie de băiat) :** Știi să strigi, mă ? (Îl ciupește. Băiatul țîpă scurt) Trei poli, mada !
- (Scena se întuneacă. Reflectoarele se reaprind. Decorul : un colț din pivnița domnului Lixandru. Cîteva butoaie, semiîntineric.)
- CATERINA :** Cea mai mare parte din viața pe care am trăit-o la domnul Lixandru se scurgea între circiuma plină veșnic de oameni beți și pivnița care duhnea îngrozitor a vin. (Fetița apare în ușa pivniței, purtînd două cîni mari, de tablă.)
- VOCEA LUI LIXANDRU :** Caterinooo ! Ce dracu', ai înțepenit în pivniță ? (Fetița, speriată, privește cu frică spre ușa pivniței și dă zor să umple cîmile.)
- CATERINA :** Jupinul era un om evlavios și...
- VOCEA LUI LIXANDRU :** Dumnezeu' mătii de nenorocită ! Vii odată, sau vin eu și te schilodesc ? !
- CATERINA :** ...și se ducea în fiecare duminică la biserică. (Fetița a umplut cîmile și se îndreaptă spre ușă.)
- VOCEA LUI LIXANDRU :** Caterinooo !
- CATERINA :** Acu', jupîne, vin îndată ! (Fetița iese.) Treceau zilele, lunile, anii... (Fetița apare din nou cu cîmile ei.) Coboram mereu să scot vin din butoaie. Vremea trecea și eu nu mai eram fetița aceea mică, dar pivnița duhnea la fel de tare a vin, iar jupinul se ducea și mai des la biserică.
- (Fetița a umplut cîmile și se grăbește spre ușă, dar se oprește, lasă cîmile jos și rămîne nemișcată.)
- CATERINA :** Au mai trecut cîteva ani... (Își scoate pardesiul și bascul, rămînînd cu un șorț murdar și o rochie ruptă, asemănătoare Fetiței. Se duce apoi spre Fetiță, care pleacă încet pe ușă. Caterina îi ia locul între cele două cîni, privește lung spre ușă pe care iese Fetița și rostește plină de emoție.) Și așa a plecat copilăria mea, ca și cum n-aș fi avut-o... A plecat pe nesimțite pe ușă, pe ușa pivniței domnului Lixandru și nu s-a mai întors niciodată...
- VOCEA LUI LIXANDRU :** Caterinooo !
- CATERINA (parcă se dezmeticește dintr-un vis, luînd cele două cîni) :** Acu', jupîne ! Vin îndată ! (Iese repede. Lumina scade, apoi se reaprinde. Caterina apare cu cîmile. Intră în pivniță și se duce la butoaie. După cîteva clipe, se aude vocea lui Milan.)
- VOCEA LUI MILAN :** Ziare ! Dimineața, Curentul, Universul ! Ziare... (E îmbrăcat sărăcăcios : o șapcă largă și ruptă, pantalonii prinși cu o sfoară.)
- MILAN :** Hei, jupîne ! Unde ești ?... Ziare ! (Viră capul pe ușa pivniței.) Jupîne, ești aici ? Am adus ziarele !
- CATERINA :** Nu-i aici jupinul. E-n prăvălie.
- MILAN :** De unde crezi că vin, din lună ? Nu-i în prăvălie.

CATERINA: Atunci e-n lună! Cau-
tă-l acolo!

MILAN: Ia uite-te la ea! (*Intră în
pivniță.*) Ia să te văd mai bine. Lu-
crezi aici?

CATERINA: Vezi-ți de drum!

MILAN: De două zile vînd ziare în
mahalaua asta. Vrînd-nevrînd, ai să
mă mai vezi. Sau, măcar, ai să
m-auzi. (*Strigă*) Ziare!...

CATERINA: Îmi spargi urechile.

MILAN: Așa-i că am voce? Nu de-
geaba jupînul meu — care-ntre noi
fie zis e un porc și jumătate —
m-a ciupit de picior ca să vadă
cît pot să strig de tare.

CATERINA (*brusc*): Te-a ciupit de
picior, zici?

MILAN: M-a durut al dracului!

CATERINA: Cînd?

MILAN: Nu ți-am spus? Cînd m-a
ciupit.

CATERINA: Și cînd te-a ciupit?

MILAN: Eh, asta-i o chestie veche.
Cînd aveam șapte ani.

CATERINA: La... azil?

MILAN (*uimit*): Măi, dar repede le
ghicești!

CATERINA (*cu un strigăt de bucu-
rie*): Milan!

MILAN: Știi și cum mă cheamă!?

CATERINA: Și tu știi cum mă chea-
mă. Eu sînt...

MILAN (*dintr-o dată*): Caterina! Ura!
Ura! Miine dimineată, toate zia-
rele vor scrie pe pagina întîii:
„Cel mai mare eveniment al anu-
lui! Caterina a întîlnit pe Milan!
Dejunul oferit de primul ministru
în cinstea marelui artist și a prie-
tenei lui!“

CATERINA (*naivă*): Zău! Așa are să
scrie?

MILAN (*rizînd*): Da' de unde?! În
ziare nu scrie despre pîrliți ca noi
decît la rubricile: Accidente mor-
tale și Sinucideri. Din toată pâlă-
vrăgeala mea, un singur lucru e
adevărat: că voi fi un mare artist.

CATERINA: Da? Și ce-ai să faci?

MILAN: Am să ies pe scenă și am
să joc. Am să te invit în fiecare
seară.

CATERINA: Cînd?

MILAN: Hai să lăsăm asta. Știi, m-am
gîndit mereu la tine. Îmi ziceam:
pe unde o mai fi Caterina?
Ți-aduci aminte, cînd au venit să
ne ia pe amîndoi de la azil?

CATERINA: Plîngeai cu sughițuri.

MILAN: De ciudă că nu mai eram
împreună. Cîteodată îmi venea să

cred că ești sora mea. Cum o duci
aici?

CATERINA: Eu știu?!... Ce bine-i de
tine că poți să ieși pe stradă... să
alergi... să vezi oameni, soare... Eu
nu vîd decît bețivi. Aici pînă și
soarele miroase a rachiu...

MILAN: Tu nu ieși pe stradă?

CATERINA: Niciodată. Nu mă lasă
jupînul.

MILAN: Și de ce nu pleci de la el?
Încearcă la altul! Adică, toți ju-
pînii sînt niște porci!

CATERINA: Sst! Să nu ne-audă!

MILAN: Citești ziarele?

CATERINA: Nu...

MILAN: Am să trec în fiecare dimi-
neață să-ți las ziare. „Universul“
e mai bun decît „Curentul“, fiindcă
atunci cînd scrie despre mesele
miniștrilor, dă și ce mincăruri s-au
servit. Să tot stai să citești și să-ți
lingi buzele! Mîncîncă pînă la două-
zeci de feluri la o singură masă!

CATERINA: Cîte lucruri știi tu, Mi-
lan!

MILAN (*dîndu-și aere*): Eu am trecut
prin viață, nu glumă! Cunosce pe
toți miniștrii, ce crezi tu! Și am o
plăcere să strig în gura mare cînd
cade guvernul, cum nici nu-ți în-
chipui! (*Strigă*) A căzut guvernul!
Dizolvarea cabinetului! (*Apare Li-
xandru.*)

LIXANDRU (*în panică*): Cum? Ce?
A căzut guvernul? Ziarul! Dă-mi
ziarul!

MILAN (*ride și-i dă ziare*): Încă nu,
jupîne! Glumeam și eu...

LIXANDRU (*răsuflă ușurat*): Dar știi
că m-ai speriat? Și ce-ți veni să
strigi în gura mare?

MILAN: Ei, odată și-odată o să
cadă și guvernul ăsta.

LIXANDRU: Hai, șterge-o! Ia stai!
Stai puțin. De unde știi tu?

MILAN: Păi dumneata nu citești zia-
rele, jupîne?

LIXANDRU: Ei și? Ce-i cu asta?

MILAN: De un an se țin lanț nunțile
dintre fetele și băieții domnilor mi-
niștri. Ei, acum a venit și rîndul
opozitei să facă nunți. Așa că, în
curînd guvernul va cădea și va da
locul celorlalți. Și tot așa...

LIXANDRU: Mă, al dracului ești!
Cine ți-a spus ție toate astea?

MILAN: Eu sînt ziarist, jupîne! N-am
nevoie să-mi spună nimeni!... Bună
ziua! (*Caterinei*) Mai vin eu...
(*Pleacă.*)

LIXANDRU (*pe gînduri; vorbește sin-
gur*): O fi știînd și haimanaua asta

- ceva!.. Sigur... sigur că într-o zi... Nu zic, mi-a mers bine sub guvernul ăsta... Dar vorba haimanalei : o să cadă într-o zi ! Și la urma urmei, să cadă cât o pofti ! Eu sînt negustor... (Caterinei) Și tu ce te zgîiești la mine ? Du vinul, că te așteaptă clienții ! (Caterina dispăre. Lumina se micșorează, apoi se reaprinde. Caterina vine din nou cu cîmile în pivniță.)
- CATERINA (se apropie de butoi și începe să ridă) : Zău, dacă butoaietele astea nu seamănă cu burta jupînului !... Rotunde și umflate, gata să plesnească ! (Ride tare, se duce lingă un butoi și vorbește cu el.) Hei, jupîne, ai să crăpi într-o zi... Ascultă-mă pe mine... Prea te umfli, zău așa !... Nu te mai sature... Taci, ai ?... Prea ți-am zis-o !... Ce, crezi că mi-e frică de tine ? (Lovește butoiul cu piciorul.) Na ! Ești un porc și jumătate ! (Îl mai lovește de cîteva ori cu piciorul) Mai na ! Să-ți ajungă !... Am să te bat pînă are să-ți treacă pofta să mai dai în mine !... (Îl lovește, mereu furioasă, cu picioarele și cu pumnii.) Am să dau pînă ai să cazi jos, cum m-ai bătut tu săptămîna trecută, știi colo... Na ! Na !
- VOCEA LUI LIXANDRU : Caterino !
- CATERINA : Poți să strigi pînă ai să crăpi ! Nu mi-e frică de tine !... Și pe urmă, într-o zi tot am să fug eu. Am să plec eu într-o zi... (Lixandru intră în pivniță, căutînd să se stăpînească.)
- LIXANDRU : Te-așteaptă clienții în prăvălie, Caterino.
- CATERINA : Nu mai vreau să car vin, jupîne.
- LIXANDRU : Nu ? Da' ce vrei ?
- CATERINA : Să plec.
- LIXANDRU : Unde ?
- CATERINA : În lume, jupîne.
- LIXANDRU : Ți-a băgat „ziaristul” gîrgăuni în cap, hai ? ! (Răstit.) Du vinu'n prăvălie !
- CATERINA : Am zis că plec, plec.
- LIXANDRU : Pleci ? ! Asta s-o crezi tu ! (Încearcă să o lovească, dar Caterina se strecoară. Lixandru fuge după ea.) Te schilodesc, nenorocito ! (Caterina se duce la un butoi și dă drumul la cană. Vinul curge. Lixandru se apleacă să închidă robinetul.) Vinul meu !... Vinul meu !
- CATERINA (dă drumul la alt butoi) : Să curgă !... Să curgă tot !
- LIXANDRU (se duce să închidă butoiul) : Oprește-te ! Oprește-te ! Caterino !
- CATERINA (dă drumul la al treilea butoi) : Nu vreau ! M-am săturat de cîrciuma ta și de butoaietele tale ! (Apare Milan.)
- MILAN : Ziare ! Universul, Curentul, Dimineata ! Ziare !
- LIXANDRU (se duce să închidă butoiul) : Ajutor !... Mi se prăpădește vinul !...
- (Milan a intrat în pivniță.)
- CATERINA (se ascunde în spatele lui) : Milan, iar a vrut să mă bată...
- LIXANDRU : Să-mi faci tu una ca asta !... D-ai te-am crescut la ușa mea ? D-ai ți-am dat să mîncî ? Vorbim noi acușica... Lepădătură ! (Milan și Caterina ies repede, iar Milan închide ușa cu zăvorul.)
- MILAN (Caterinei) : Ia-ți repede lucrurile ! Te-așteaptă aici ! (Caterina dispăre.)
- LIXANDRU (bătînd cu pumnii în ușă) : Deschide ! Deschide !
- MILAN (strigă și el ca să acopere strigătele lui Lixandru) : Ziare ! Ziare de dimineată ! Universul, Curentul, Ziare !
- LIXANDRU : Chem poliția ! Deschide !
- MILAN : Majestatea sa regele...
- LIXANDRU : Dobitocul !...
- (Caterina apare cu o legăturică. Milan o ia de mîină și pleacă amîndoi în goană.)
- MILAN : Ziare ! Ziare ! Universul, Curentul...
- LIXANDRU : Deschideți ! Deschideți ! (Lumina se stinge).
- CATERINA (apare în fața cortinei) : Așa am plecat de la cîrciuma „domnului Lixandru”. Vouă, tinerilor de azi, vă e greu să înțelegeți viața de altădată, așa cum vă e greu să vă închipuiți că veacuri de-a rîndul oamenii credeau că pămîntul e în tîns ca o farfurie. Dar voi ceilalți care nu mai sînteți tineri, poveștiți copiilor voștri cît trebuia să luptați pentru o bucată de pîine ! Nu vă fie rușine de sărăcia în care ați crescut. Să n-o ascundeți nici odată ! Ea e pecetea zilei de ieri, care v-a întunecat copilăria așa cum mi-a întunecat-o și mie. (Lumina se aprinde pe un colț al podului unei case. Milan stă jos cu un ziar în mîină. Caterina se așază lingă el.)
- MILAN (continuînd lecția de citire cu Caterina) : Așa !... Mai departe.
- CATERINA (silabisînd) : T... r... e... n... M... i... n... i... s... t... e... r... i... a... l... Tren ministerial.
- MILAN : Bun !

CATERINA : Tren ministerial !... a...t.
a... atacat !

MILAN : Bun !

CATERINA : Cu p...i...e...t...r...e... Tren ministerial atacat cu pietre !

MILAN : Ai început s-o rupi bineșor.

CATERINA : Dar de ce-a fost atacat cu pietre ?

MILAN : Scrie mai departe.

CATERINA : Citește-mi tu, Milan ! Mor de nerăbdare.

MILAN : „Tren ministerial atacat cu pietre de țărani în stația Maluri. S-a deschis o anchetă“.

CATERINA : Atît ?

MILAN : Atît.

CATERINA : Oare trenul era-n mers, sau stătea ?

MILAN : Sigur că era în mers ! Un tren ministerial nu oprește decît în stațiile mari.

CATERINA : Și de ce-or fi azvîrlit țărani cu pietre ?

MILAN : Pot să jur că-n tren era ministrul agriculturii.

CATERINA : Și ce-au să pătească bieții oameni ? Vor fi bătuți ?

MILAN : Vor fi, dar nu-i nimic : ministrul trece, pietrele rămîn !

Așa... Să mergem mai departe.

CATERINA : P...r...o...c...e... Procesul...
(Se oprește) Milan !

MILAN : Ce e ?

CATERINA : Pînă la cît ziceai tu că numeri ca să-ți treacă foamea ?

MILAN : Pînă la cinci mii !

CATERINA : Și-ți trece ?

MILAN : După ce termini de numărat, îți trece foamea pentru care numeri, dar te-apucă imediat alta.

CATERINA : Și-atunci ?

MILAN : Și-atunci numeri iar pînă trece și cealaltă. Hai mai bine să-ți mai citești ceva. (Scoate o carte din buzunar.) Va să zică, am rămas aici... (Citește) „Hamlet : Du-te la minăstire ! De ce să dai naștere unei rase de păcătoși ? Cît despre mine...“

CATERINA : Milan, de ce nu putem să mîncăm și noi o dată pe săturate ?

MILAN : Eu am auzit de un om care a mîncat prea mult și a crăpat.

CATERINA : Nu cred.

MILAN : Zău așa ! Era un cerșetor care a nimerit la o pomană. Dimineața l-au găsit rupt în două... (În ușa podului apare sergentul I.)

SERGEANTUL I : Tu ești aia care ai fugit de la cîrciuma „La trei bu-toaie“ ?

CATERINA : Da...

SERGEANTUL I : De cînd te caut... Hai cu mine !

CATERINA : Nu mă mai întorc acolo.

MILAN (Sergentului) : Ai mandat de arestare ?

SERGEANTUL : Gura ! Ia uite-te la el ! Mandat de arestare ! (Caterinei) Haide odată !

CATERINA : Unde ?

SERGEANTUL : Deocamdată mergi la secție. Om vedea noi pe urmă. Haide !

(Lumina se stinge. Se reaprinde pe o masă la care stă Sergentul I. Caterina e în picioare.)

SERGEANTUL I : Nu vrei să te-ntorci la domnul Lixandru, hai ?

CATERINA : Nu.

SERGEANTUL I : Nu ți-a fost deajuns o zi la zdup ! Și de ce nu vrei să te-ntorci ?

CATERINA : Mă bătea.

SERGEANTUL I : Da' ce, voiai să te ție-n puf ?

CATERINA : Nu-mi dădea să mîmînc.

SERGEANTUL I : Te pomeniști că ai fi vrut să te puie la masă cu el ? Unde-ai mai văzut tu slugă să mîmînce cu stăpînul ? Și de ce ești „recalcințantă“ ?

CATERINA : Ce-i aia ?

SERGEANTUL I : De ce nu-ți vezi de treabă ?

CATERINA : Nu mai vreau !

SERGEANTUL I : Ia uite-te la ea ! Oi fi vrînd să slugărească dom' Lixandru la tine ? Păi tu nu știi cum e pe lumea asta ? Sluga e slugă, stăpînul e stăpîn, sergentul e sergent. Ai înțeles ?

CATERINA : Da... am înțeles...

SERGEANTUL I : Ai înțeles tu și nu prea. Te bag înapoi la zdup și după două zile treci iar la „întriga-tor“. Haide, mișcă-te !

CATERINA : Dați-mi drumul, vă rog, domnule sergent ! Nu mai vreau să stau la poliție...

SERGEANTUL I : De-aici nu pleci decît ori înapoi la domnul Lixandru...

CATERINA : Nu... acolo nu !

SERGEANTUL I : ...ori la casa de corecție... Haide, am terminat !

(Lumina se stinge și se reaprinde pe un gard de fier cu o porțiune de ciment pe care se poate sta. Caterina apare cu cele trei femei de stradă după ea, apoi se așază pe porțiunea de ciment c gardului.)

CATERINA : Eu rămîn aici... Voi du-ceți-vă...

PRIMA FEMEIE: Haide, lasă mofturile! D-aia te-am plătit cu cinci sute de lei!

CATERINA: M-ați plătit?!

A DOUA FEMEIE: Și ce te miri așa? Am pus toate mină de la mină. Comisarul n-a vrut nici un ban mai puțin, canalia!

CATERINA: Și de ce ați dat bani pentru mine?

PRIMA FEMEIE: Ca să nu-nfunzi școala de corecție, domnișoară. Ne scoatem noi banii, n-ai grijă.

A DOUA FEMEIE: Când o vedea coana Lenuța ce marfă îi aducem!...

A TREIA FEMEIE: Mulțumește cerului că ai dat peste noi la secție... Dacă picai pe mîna altora, ehe! Eu zic să mergi cu noi la coana Lenuța. Are o casă discretă și selectă. Nu-i departe. Colo în piață, lângă biserică.

CATERINA: Dacă nu tăceți, vă bat pe toate trei.

PRIMA FEMEIE (*ride*): Nu mai spune!... (*O apucă de bărbie*.) Proasta dracului!... (*Caterina îi apucă mîna și i-o răsuțește pînă ce aceasta cade în genunchi, în timp ce celelalte rid.*) A!... a!... lasă-mă!... Mă doare!... (*Către celelalte*) Să știți că asta bate zece ca noi!

A DOUA FEMEIE (*Caterinei*): Ai nevoie de dresaj... Încolo, cred că faci treabă bună.

A TREIA FEMEIE (*Caterinei*): Și eu eram ca tine, înainte să... Pe urmă, după o lună în casa coanei Lenuța, m-am liniștit. Mi-am cumpărat o biblie și citesc în fiecare zi cite puțin. Oho! Cîte lucruri frumoase sînt în biblie! Nici nu știți voi.

PRIMA FEMEIE: Unde dracu' o ții, că nu ți-am văzut-o niciodată?

A TREIA FEMEIE: Eu dorm cu biblia sub pernă.

PRIMA FEMEIE: Pun pariu că biblia ta a ajuns ferfeniță!...

A TREIA FEMEIE: Nu-ți dau voie să-ți bați joc, auzi? Nu-ți dau voie.

PRIMA FEMEIE (*ride mereu*): Dar ce are una ca tine cu biblia? Se lovește ca nuca-n perete!

A TREIA FEMEIE: Vorbești așa, fiindcă n-ai citit niciodată ce scrie acolo. Dumnezeu a avut grijă de toți oamenii, cînd a scris-o. Și Dumnezeu ne iartă toate păcatele. Păi dacă le-a iertat și pe cele două fete ale lui Loth!

PRIMA FEMEIE: Dar astea ce-au făcut?

A TREIA FEMEIE: S-au culcat cu tatăl lor, după ce l-au îmbătat bine. A DOUA FEMEIE: Ce dădănaie! (*Ride*).

A TREIA FEMEIE: Rizi tu, dar n-aveau ce face!

PRIMA FEMEIE: Săracele!

A TREIA FEMEIE: Mă scribești!... N-aveți pic de rușine... Cînd s-a dus coana Lenuța și l-a rugat pe preot să nu mai bată clopotele de dimineață, că sîntem obosite și dormim, s-a jurat că fetele ei sînt credincioase și vin toate de paști la împărtaşanie. Dacă te-ar cunoaște cît ești de nerușinată, te-ar da afară. (*Caterinei*) Tu să nu te iei după ele! Uite, acum, cînd ai să mergi cu noi să te prezentăm la coana Lenuța, să spui că vrei să stai cu mine în cameră. Coana Lenuța e o patroană foarte cumsecade și are slăbiciune pentru „fetițe” ca tine.

CATERINA: V-am mai spus că nu merg cu voi. Duceți-vă unde vreți!...

PRIMA FEMEIE: Eu credeam că ne-am împrietenit în astea trei zile și cînd colo, tu ne gonești. Pun pariu că te gîndești la vreun bărbat. Ești o proastă. Nu știu cine e, dar nu se gîndește la tine. Hai cu noi mai bine. La noi nu-ți mai bați capul să alegi tu. Te-aleg ei pe tine.

CATERINA: V-am mai spus că vă bat pe toate trei.

PRIMA FEMEIE: Da? Pe ea, fetelelor! (*Cele trei femei încearcă s-o ia cu forța pe Caterina care se opune. Apare Sergentul I.*)

SERGENTUL I: Va să zică, nu v-aștîmpărați?

PRIMA FEMEIE: A sărit la noi să ne bată.

CATERINA: Nu vreau să mă duc cu ele.

SERGENTUL I (*către cele trei femei*): Nu vrea, nu vrea!

A DOUA FEMEIE: Și s-o lăsăm singură, acum, noaptea?

SERGENTUL I (*Caterinei*): Ai unde să te duci?

CATERINA: Am.

SERGENTUL I (*către cele trei femei*): Ați auzit? Are unde să se ducă. (*Împingîndu-le*.) Circulați!

PRIMA FEMEIE: Bine, dar noi am... SERGENTUL I: Vorba! Circulați!

(*Caterina se întinde pe bancă și adoarme. Apoi, lumină de dimineață. Intră Sergentul I.*)

SERGENTUL I: Hei, tu de-acolo! Scoală-te!

CATERINA : Bună dimineața, domnule sergent. *(Întră Eliad și se oprește privind mai departe, după ce se salută cu sergentul).*

SERGEANTUL I : Va să zică, nu te-ai dus acasă, cum ziceai aseară. *(Către Eliad).* Ce bagaboandă e asta ! *(Căterinei)* Și ai dormit toată noaptea aici ?

CATERINA : Ihm !

SERGEANTUL I : Păi a plouat zdravăr.

CATERINA : Am visat tot timpul că era senin.

SERGEANTUL I : Și tunetele ? Nu le-ai auzit ?

CATERINA : Nu, domnule sergent, nu le-am auzit deloc.

SERGEANTUL I : Cum dracu' nu le-ai auzit ?

CATERINA : Eu știu ? ! Poate fiindcă nu mi-e frică de tunete.

SERGEANTUL I : Ce tot spui ?

CATERINA : Zău, domnule sergent. Sînt prea sus ca să mă sperii de ele. Mai degrabă mi-e frică de oameni ca jupinu'. Ei pot să-mi facă rău, fiindcă sînt mai aproape de mine.

SERGEANTUL I : De ce nu-ți cauți alt stăpîn ? Nu ți-a fost deajuns că ai stat la zdup ? Sau vrei să te duc din nou acolo ?

CATERINA : Nu, domnule sergent. Uite, n-am să mai dorm pe bancă niciodată și-am să mă duc și-acasă.

SERGEANTUL I : Păi, după cîte vād, n-ai casă.

CATERINA : Poate am să găsesc și eu o casă.

SERGEANTUL I : Treaba ta ! Dar să nu te mai prind pe-aici ! Ai înțeles ?

CATERINA : Da, am înțeles... *(Sergentul pleacă).*

ELIAD *(se apropie de Caterina și se așază lîngă ea)* : Bună dimineața. *(Caterina nu-i răspunde.)* Cîte zile te-au ținut la poliție ?

CATERINA *(îi răspunde fără să-l privească)* : Trei.

ELIAD : Prima dată ?

CATERINA : Ihm !

ELIAD : Eu am stat acolo de mai multe ori. Ultima oară doi ani. De ce te-au luat ?

CATERINA : Pe degeaba. Am fugit de la stăpîn. Dar pe dumneata ?

ELIAD : Eu sînt... adică am fost mecanic pe-o locomotivă. Dar într-o zi n-am mai vrut să merg pe șine.

CATERINA : Se poate ?

ELIAD : Se poate, cînd vrei. Orice se poate, cînd vrei. Cum te cheamă ?

CATERINA : Caterina.

ELIAD : Mie-mi zic oamenii „meșterul cu cărțile“.

CATERINA : Dumneata n-ai nume ?

ELIAD : Eliad. Sînt legător de cărți.

CATERINA : Ce-i aia ?

ELIAD : Cărțile au nevoie, ca și copiii, să fie ocrotite. Eu le fac niște învelitori de carton ca să nu li se rupă foile.

CATERINA : Și Milan are o carte ruptă !

ELIAD : Cine-i Milan ?

CATERINA : Prietenul meu. N-ai vrea să-i faci și lui o învelitoare de carton ?

ELIAD : Nu vrei să-nveți să i le faci singură ?

CATERINA : Nu-i greu ?

ELIAD : La început. Pot să te-nvăț. Vrei ?

CATERINA : Vreau ! *(Veselă.)* Cînd va afla Milan !

ELIAD : Acum du-te acasă și miine vii la mine. Stai departe ?

CATERINA *(tristă)* : Da... departe...

ELIAD : Unde ?

CATERINA : Nu ți-am spus ? Departe !

ELIAD *(a înțeles)* : Dacă vrei, poți să stai în atelier la mine. Mergi ?

CATERINA *(hotărîtă)* : Merg. Încotro ?

ELIAD : Drept înainte, Caterino... *(O ia de mînă și pleacă amîndoi. Lumina se stinge. Caterina apare la rampă.)*

CATERINA : La meșterul Eliad am rămas aproape doi ani. Micul atelier de legat cărți era pe o străduță înfundată și fără trotuare din cartierul Gării de Nord.

(Lumina se reaprinde pe un colț de cameră modestă : o masă cu o presă, cîteva cărți etc. Eliad lucrează în tăcere cu o carte în mînă. Caterina, de asemenea.)

ELIAD : Acolo, în închisoare, m-au bătut și am rămas fără putere în mîna dreaptă. După-aceea m-a învățat cineva să leg cărți. Un prieten. Să ai totdeauna grijă cînd pui o carte la presă să nu aibă vreo filă îndoită.

CATERINA : Da, meștere...

ELIAD : Ți-a trebuit mult curaj ca să pleci de la circiumarul ăla. Cînd faci legăturile cotorului, să strîngi bine sfoara.

CATERINA : Da, meștere...

ELIAD : Mai tîrziu, după ce ai să legi multe cărți, vei vedea că ai s-ajungi să cunoști pe oameni după cărțile pe care le aduc.

CATERINA : Da, meștere... *(Continuă să lucreze amîndoi. Lumina se mic-*

soarează, dar un reflector mai puternic se oprește pe mîinile lui Eliad. Caterina îi privește mîinile.) Mîinile meșterului Eliad !... Neobosite și îndemnatice. Le priveam tot timpul pe furîș. Parcă mîngiau cărțile pe care meșterul mă învăța să le leg frumos în coperte albastre. Ajunsesem să cunosc fiecare mișcare a lor, fiecare gest, și să înțeleg chiar gîndurile meșterului după mîini. Așa s-a întîmplat într-o zi... (Eliad se oprește din lucru. Lumina redevine puternică. Caterina rămîne cu ochii ațintiți la mîinile lui Eliad) Vrei să-mi spui ceva, meștere ?

ELIAD (surprins): De unde știi ?

CATERINA : Așa faci totdeauna cînd vrei să-mi spui ceva.

ELIAD : Cum ? !

CATERINA : Te oprești din lucru și mîinile îți rămîn într-un anume fel.

ELIAD (ride cu bunătațe): Va să zică, te uiți la mîinile mele !

CATERINA : Da. Și uneori vorbesc cu ele, cu amîndouă. Îmi spun atîtea lucruri !

ELIAD : Nu mi le spui și mie ?

CATERINA : Ba da. Uite, eu știu care cărți îți plac și care nu-ți plac.

ELIAD : E adevărat că pe unele le iubesc, pe altele nu. Dar tu cum afli toate astea ?

CATERINA : Mă uit la mîinile dumitale cînd le legi. Sînt unele cărți pe care le ții în mîină foarte puțin și de-abia aștepți să le pui la presă. Sînt, însă, altele pe care n-ai vrea să le lași din mîină niciodată. Le atingi cu degetele ușor, ca și cum le-ai mîngia. Uneori îmi vine să cred că vrei să aduni toate literele de pe foi și să le strîngi în palme.

ELIAD : Da, Caterino, așa este. Cărțile pe care le iubesc aș vrea să le pot lega pentru o mie de ani. Sau poate și mai mult, pentru cît vor fi oameni pe lume. Cărțile acestea sînt ca niște felinare care luminează un drum, pentru ca să vedem pe unde călcăm și să nu ne împiedicăm. Dar puterea de a străbate drumul nu ne-o dau ele, ci altcineva.

CATERINA : Cine ?

ELIAD : Într-o zi ai să știi cine. Într-o zi, Caterino. ...Pînă atunci am să-ți arăt o carte scrisă pentru toți cei ca noi.

CATERINA : Pentru toți cei ca noi...

ELIAD (scoate o carte din buzunar și i-o întinde): Citește !

CATERINA (citește): „Proletari din toate țările, uniți-vă !“

ELIAD : În noaptea asta, în alte colțuri ale pămîntului mai sînt oameni care au citit ca tine pentru prima dată „Proletari din toate țările, uniți-vă !“ Și, fără să știi, ai dat mina cu ei și te-ai prins în rîndurile lor. Înțelege ?

CATERINA : Da, înțeleg. (Îi ia mina și i-o sărută).

ELIAD : Caterino !

CATERINA : Îți mulțumesc, meștere, că m-ai găsit atunci pe stradă și că m-ai luat la dumneata. Mă lași să-ți zic tată ?

ELIAD : Da, așa să-mi zici...

(Lumina se stinge. Caterina apare în fața cortinei.)

CATERINA : Bineînțeles că Milan m-a găsit repede, pentru că el, ...ca „ziarist“, trebuie să știe tot ce se întîmplă. (Lumina se reaprinde pe același decor. Eliad a dispărut.)

GLASUL LUI MILAN : Ziare ! Ziare !

CATERINA : Îl auziți ? El e ! În cîrînd va da buzna pe ușă. (Caterina intră în scenă. Milan apare și dă buzna pe ușă.) Milan, azi ai întîrziat.

MILAN (cu o atitudine importantă): Vin direct de la palat...

CATERINA (cu o atitudine asemănătoare): Ce se mai aude pe la curte ?

MILAN : Vești proaste... Criza de guvern continuă... Azi, la dineu, Ionel mi-a spus că nu se-nțelege cu regele.

CATERINA : Care Ionel ?

MILAN : Brătianu, dragă... L-am sfătuit să ajungă la o-nțelegere, fiindcă eu nu mă mai amestec ! Eu sînt ziarist și viitor actor. Și nu fac politică ! (Caterina izbucnește în rîs.) Degeaba rizi, domnișoară. Actorul Milan a început să învețe primul lui rol. (Scoate o carte) Ți-aduci aminte ? Îți citeam din ea atunci în pod.

CATERINA (citește): Hamlet : tragedie de... (Nu știe să citească mai departe).

MILAN : Shakespeare ! Țasta a fost un dramaturg care a făcut la Londra un teatru mare pe care l-a botezat Globus. Scrie în prefață.

CATERINA : Și tu trebuie să înveți pe dinafară toată cartea ?

MILAN (ride competent): Ei, toată cartea ! Numai rolul meu... (Îi arată pe carte.) Uite, numai aici unde vorbește Hamlet... Și aici... Și aici... Și aici...

CATERINA : Aha !... Milan, imi dai mie cartea asta pentru o săptămână ?

MILAN : Ce să faci tu cu ea ?

CATERINA : Ghici !

MILAN : Să-nveți rolul Ofeliei !

CATERINA : Nu ! Vreau să ți-o leg

ca să nu se mai rupă o mie de ani.

MILAN : Caterina !... Ți-a dat voie meșterul să legi singură ?

CATERINA : Da, mi-a dat. Și prima carte legată de mine vreau să fie a ta.

MILAN : M-am întâlnit cu el adineaori. Și n-ai aflat unde se duce mereu, noaptea ?

CATERINA : Zice că se duce la niște prieteni... Dar nu-mi spune niciodată unde. Și simt eu că nici nu vrea să-l întreb...

MILAN : El nu stă de vorbă cu tine niciodată ?

CATERINA : Ba da, mereu vorbește cu mine. Zice că bine am făcut că am plecat de la cârciumă și că nu l-am lăsat pe jupînul să mă bată. Și mai zice că rînduiala asta nu-i bună.

MILAN : Crezi că numai meșterul tău zice ? Citește ziarele : „Greva de la Atelierele Grivița“... „Muncitorii de la fabrica de zahăr cer mărirea salariilor“... „Încetarea lucrului la moara Colentina“. Oamenii vor pîine. S-au saturat de mizerie.

CATERINA (înlăcărătă) : Așa zice și meșterul Eliad. Cînd și-or da mîna toți muncitorii, au să schimbe ei lucrurile.

MILAN : Și eu mă gîndesc cîteodată să schimb lumea asta. Am eu niște planuri, dar încă nu știu care-i mai bun. Un singur lucru mă încurcă : ce te faci cu regele ?

CATERINA : Regele nu ajută pe muncitori. El e de partea cârciumarilor.

MILAN : Ei, și-atunci ?

CATERINA : Atunci... Atunci, nu ne rămîne altceva decît să-i spunem că n-avem nevoie de el. Să plece !

MILAN : Bine, bine, dar unde ?

CATERINA : Ai dreptate. Unde să plece ?

MILAN : Să plece unde o vrea.

(Lumina se micșorează. Milan pleacă tăcut. Caterina rămîne pe gînduri. Apoi lumina se reaprinde. Noapte. Intră Eliad.)

ELIAD : Caterina, eu plec. Să te culci devreme și să nu m-aștepți.

CATERINA (îngrijorată) : Să nu mergi repede, ca să nu te doară iar pieptul.

ELIAD : Trebuie să mergem repede, ca să ajungem.

CATERINA : Unde, meștere ?

ELIAD : La capătul drumului.

CATERINA : Care drum ?

ELIAD : Un drum... Ascultă, Caterino. În noaptea asta mă voi întoarce acasă mai tîrziu. Dar s-ar putea... să...

CATERINA : Meștere !

ELIAD : Nu-mi mai zici tată ?

CATERINA : Tată, mi-e frică.

ELIAD : Nu trebuie să-ți fie frică.

Bineînțeles că mă voi întoarce. Dar dacă te va prinde dimineața singură, să nu mă mai aștepți și să nu mă cauți. Să te duci în goană în Calea Griviței 124, să întrebi de mecanicul Oniga și să-i spui așa : „Mătușa trebuie să se mute chiar astăzi“. Ai înțeles ? „Mătușa trebuie să se mute chiar astăzi“.

CATERINA (îl privește mult timp, apoi) : Am înțeles...

ELIAD : Capul sus, Caterina !... Și urează-mi : noroc !

CATERINA : Noroc, tată ! (Eliad iese repede, urmărit de privirile Caterinei. Caterina ia cartea și începe să citească. În timp ce lumina se micșorează, Caterina adoarme. Dimineața.)

VOCEA LUI MILAN : Dimineața, Curentul, Universul ! Ziare ! (Dă buzna în casă. Caterina se trezește, ridicîndu-și capul de pe masă.)

CATERINA (sărînd) : Unde-i meșterul ?... (Strigă, cuprinsă de frică.) Tată !... Tată !... (Ca pentru ea.) „Dar dacă te va prinde dimineața singură, să nu mă mai aștepți...“

MILAN : Ce s-a întîmplat, Caterino ?

CATERINA : Meșterul Eliad nu se mai întoarce.

MILAN : De unde știi ?

CATERINA : Știu eu că nu se mai întoarce. A plecat.

MILAN : Să-l căutăm !

CATERINA : Nu, mi-a spus să nu-l caut. Milan, trebuie să mergi cu mine în Calea Griviței 124, la mecanicul Oniga. Haide, repede ! (Îi ia de mînă. Către public) De ce a trebuit să pleci, meștere Eliad ? Mă învățasem să legăm cărți amîndoi și să te ascult vorbind. Și mai ales mă învățasem să-ți privesc mîinile îndemînatice și bune, pe care n-am să le uit niciodată. (Dispar amîndoi. Lumina se stinge. Cînd se reaprinde, decorul reprezintă casa lui Oniga. În casă : mecanicul Oniga, fiul lui,

Victor, și Comisarul cu Sergentul II.)

COMISARUL (către Oniga și Victor): Unde le țineți ascunse?

ONIGA: N-ascundem nimic, domnule comisar.

COMISARUL: Nimic, nimic? Nici ziare de-ale voastre, pe care le-mpărțiți printre muncitori?

ONIGA: N-am împărțit niciodată.

COMISARUL: Crezi că dacă n-ai fost prins, nu ne cazî în mînă? Haide, spune unde le ascunzi!

ONIGA: Nu ascund nimic, domnule comisar.

COMISARUL: Bine. Vom vedea. (Sergentului) Percheziționează! (Sergentul II împreună cu Comisarul încep percheziția prin casă. Într-un colț apar Caterina și Milan.)

MILAN (urmărind casele cu privirea): 120... 122... 124... Uite, casa aia de colo. (Vorbesesc în șoaptă.) Cum ziceai că trebuie să-i spui?

CATERINA: „Mătușa trebuie să se mute chiar astăzi“.

MILAN: Hm! Miroase a conspirație!...

CATERINA: Ce-i aia „conspirație“?

MILAN: Lasă că-ți explic eu altă dată. Să ne grăbim. (Apar Muncitorul bătrîn cu Muncitorul tînăr și privește insistent spre casa lui Oniga.)

MILAN (Caterinei): Uite, și ei privesc tot spre casa aia. E suspect...

MUNCITORUL BĂTRÎN (încet): Să mergem. Tu, du-te la atelier și anunță.

MILAN: Nene! (Cei doi Muncitori se opresc.)

MUNCITORUL BĂTRÎN: Ce vrei, băiatule?

MILAN: Aici stă mecanicul Oniga?

MUNCITORUL BĂTRÎN: Da, aici... Ce-ai cu el?

MILAN: Mi-a spus să-i las ziarul.

MUNCITORUL BĂTRÎN: Nu te sfătuiesc să te duci acum. E poliția la el în casă...

CATERINA și MILAN: Poliția?!

MUNCITORUL BĂTRÎN: Mai bine vedeți-vă de drum! (Pleacă împreună cu Muncitorul tînăr.)

MILAN: Ne-au luat-o curcanii înaintea! Ce dracu' facem?

CATERINA: Nu știu...

MILAN: Nu ne rămîne decît să ne înfoarcem.

CATERINA: Eu nu mă-ntorc, Milan.

MILAN: Păi n-auzi că dai de poliție?

CATERINA: Mă duc, orice ar fi!

MILAN: Vorbele alea cu „Mătușa“ trebuie să aibă ele un înțeles pe care nu-l pricepem noi, ci numai mecanicul Oniga.

CATERINA: Și eu cred.

MILAN: Păi vezi? Și-atunci vrei să le audă poliția?

CATERINA: Da, la asta nu m-am gîndit... Oricum, eu intru. Mă descurc eu.

MILAN: Va să zică, nu vrei să renunți?

CATERINA: Nu!

MILAN: Bine. Mergem împreună! Nu te las singură. (Îi dă și ei cîteva ziare) Ține și tu! Zicem că vindem amîndoi ziare. Haide! (Tare.) Ziare! Ziare de dimineață! (În cameră, percheziția s-a terminat.)

COMISARUL (Sergentului): Rămii aici cu ei. Eu percheziționez dincolo.

SERGENTUL II: Am înțeles. (Comisarul iese pe ușa din fund.)

MILAN (între cu Caterina după el): Dimineață! Am adus ziarele, nea Oniga!

SERGENTUL II: Ce ziare, mă! Ce cauți aici?

MILAN: Să trăiți, dom' sergent! (Îi întinde mîna, dar sergentul nu i-o întinde pe a lui.) Hai, bre, nu se face!...

SERGENTUL II: Și cu ea, ce-i?

MILAN: O-nvăț să vîndă ziare. Crezi că-i ușor? Trebuie să ai școală, nu glumă!

SERGENTUL II (lui Oniga): Îl cunoști?

MILAN (repede, cu spatele la Sergent și făcîndu-i semne lui Oniga): Nea Oniga, nu mi-ai spus chiar matala să-ți las ziarele cînd trec dimineața pe-aici?

ONIGA: Da, parcă ți-am spus...

MILAN (Sergentului): Păi vezi? Caterina, dă-i niște ziare domnului. (Caterina se apropie.) Așa. Va să zică, nu uita punctul unu: te apropii cît mai mult de client și te uiți în ochii lui zîmbind. Apoi întrebi: ce ziar, vă rog?

SERGENTUL II: Ce faci, mă? Dă-i odată ziarele și șterge-o!

MILAN: Nu ți-am spus că o-nvăț să vîndă ziare?

SERGENTUL II: Acum ți-ai găsit? (Apare Comisarul)

COMISARUL (Sergentului): Ce-i cu ăștia aici?

SERGENTUL II: Păi, dom' comisar...

MILAN (apropiindu-se de Comisar, cu mîna la șapcă): Să trăiți, dom' comisar! Ziaristul.

COMISARUL: Și aia cine-i?

MILAN: Ucenică la mine.

COMISARUL (*Sergentului*): Dă-i afară! Și să nu mai dai voie la nimeni! S-a-nțeles?

SERGEANTUL II: 'Teles, dom' Comisar! (*Comisarul pleacă. Sergentul se răsteste*) Hai, cărați-vă!

MILAN: Tii! Prost mai sînt! N-ai aflat nimic, dom' sergent?

SERGEANTUL II: Ce să aflu?

MILAN: L-au prins!

SERGEANTUL II: Pe cine, mă?

MILAN: Pe criminal!

SERGEANTUL II: Care criminal, mă?

MILAN: Ăla care-a omorît o fată și a făcut zece pachete din ea.

SERGEANTUL II: Nu mai spune?... Hai, cărați-vă odată!

MILAN: Și știi cine l-a prins? Un sergent ca dumneata.

SERGEANTUL II: Și scrie în ziare?

MILAN: Păi sigur. Uite-aici! (*Desface un ziar și-l ridică pentru a acoperi privirea sergentului spre Caterina.*) „Prinderea criminalului din strada Garoafei!“

SERGEANTUL II (*prins*): Așa! Zi mai departe! Dar repede!

MILAN: „Ieri dimineată, poliția...”

CATERINA (*lui Oniga*): Ce ziare doriți? Universul? Curentul? (*încet*) „Mătușa trebuie să se mute chiar astăzi“.

ONIGA (*a-nțeles*): Dă-mi Universul! (*Apoi repede scoate de sub căptușeala hainei un pachet și îl pune între ziarele Caterinei. Tare.*) Și Dimineata. Uite și banii... (*Îi dă niște bani; încet.*) Vino diseară pe aici... (*Tare.*) Mulțumesc.

MILAN (*terminînd de citit*): ...și criminalul a mărturisit tot“.

SERGEANTUL II: Dar nu scrie că l-a prins un sergent.

MILAN: Nu scrie, dar știu eu. Un sergent l-a prins, unul ca dumneata. Păi, ce, crezi că s-a predat singur? (*Caterinei*) Ai dat ziarele?

CATERINA: Da, haide! (*Iese repede.*)

SERGEANTUL II (*imbrîncindu-l pe Milan și dîndu-l afară*): Ieși!

MILAN: Dacă mă ții de vorbă! Cald al dracului! (*Caterinei*) Ce-i cu tine? I-ai șoptit?

CATERINA: Vino repede să-ți spun. (*Fug amîndoi. Lumina se stinge, apoi se reaprinde. Seară. Oniga și Victor sînt în casă.*)

VICTOR: Tată!

ONIGA: Ce-i, Victor?

VICTOR: De ce n-o mai fi venind? Trebuia să vină de-aseară!

ONIGA: Să mai așteptăm. (*Caterina apare și vine la ușă. Bate.*)

VICTOR (*sărînd*): Intră! (*Caterina intră*).

ONIGA: Unde-s ziarele?

CATERINA: Uite-le! (*Oniga le ia*).

ONIGA: Ce-i cu meșterul Eliad?

CATERINA: Nu știu... Mi-a spus să vin aici, dacă nu se va-ntoarce acasă, și să vă spun vorba aceea cu „mătușa“.

ONIGA: Vorba aceea cu „mătușa“ ne-a salvat pe mine și pe Victor. Dacă n-ai fi sosit la timp, am fi fost acum în beciurile siguranței. Îți mulțumesc. Cum te cheamă?

CATERINA: Caterina. Acum plec.

ONIGA: Unde?

CATERINA: Acasă, la meșterul...

ONIGA: Acolo să nu te mai întorci! Rămii la noi!

VICTOR: Eu și cu tata ne întoarcem de la lucru în fiecare zi pe la șase.

ONIGA: De azi încolo vei locui la noi.

VICTOR: Ai să te simți ca la tine acasă. În bucătărie ai să găsești niște făină și zahăr.

ONIGA: N-ai să te descurci ușor la început. De cînd am rămas singuri, nu prea am intrat în bucătărie.

VICTOR: Mie-mi plac clătitele rumenite bine.

ONIGA: Rămii, Caterino. Am să vorbesc la ateliere să intri să lucrezi și tu.

VICTOR: Ar fi bine să începi la depoul de vagoane pînă te califici. (*Intră Mihai.*)

MIHAI (*vesel*): Bună dimineată! A! aveți lume nouă!

ONIGA: Ea e Caterina. De azi înainte e chiriașa noastră.

MIHAI (*privind-o insistent*): Mă cheamă Mihai. Drăguță chiriașă aveți. Am să vin mai des pe la voi. (*Caterinei*) Mergi simbătă la bal cu mine?

ONIGA: Haideți, că întîrziem de la lucru!

MIHAI (*luîndu-l pe după umăr pe Victor și plecînd*): Ce, te-ai supărat, Victore? (*Privind spre Caterina înainte de a ieși*) La revedere Caterino!

(*Lumina se stinge. Cînd se reaprinde, e noapte. Apare Caterina, urmată de Mihai.*)

CATERINA: Ce mai vrei, Mihai? Cît ai să te mai ții după mine?

MIHAI: Pin-ai să-nțelegi că mi-ești dragă.

CATERINA: Te-ai întrebat dacă și eu...?

MIHAI: Ce rost are să mă-ntreb?
(Vrea s-o sărute.)

CATERINA: Victor!

VICTOR (se repede la Mihai și-l dă la o parte): Ți-am mai spus să nu te mai legi de ea.

MIHAI (agresiv): Poate crezi că mi-e frică de tine? Și eu o iubesc.

VICTOR: Să n-o pățești, Mihai! Las-o în pace!

MIHAI (deodată vesel): Doar n-o să ne certăm acum din cauza Caterinei. Nu fi prost! Noapte bună... (Pleacă fluierând, cu miinile în buzunare.)

(Caterina vine la rampă.)

CATERINA: Atunci, în seara aceea, mi-a spus prima dată că mă iubeste. Nu mai știam ce-i cu mine. Aș fi vrut să fie oameni mulți în jurul meu, ca să le spun și lor: „Victor mă iubeste! Mi-a spus-o chiar el!”...

(Lumina se reaprinde. În casă, Oniga și cu Victor stau unul în fața celuilalt.)

ONIGA: Victor, astăzi e nunta ta. Ești fericit?

VICTOR: Da, tată, sînt!

ONIGA: Și Caterina e fericită?

VICTOR: Da.

CATERINA (spre public): Nunta mea! Ia-mă de mînă, Victor. De azi înainte vom merge împreună toată viața...

VICTOR (strigă): Caterina! Caterina!

CATERINA: Sînt aici, Victor.

VICTOR: Grăbește-te! În curînd ne vin musafirii!

(Caterina intră direct în casă, în timp ce pe ușă intră: Muncitorul bătrîn, Muncitorul tînăr și cele două Muncitoare.)

MUNCITORUL BĂTRÎN (are în mînă o damigeană): Bucuroși de oaspeți?

VICTOR și CATERINA: Bucuroși, meștere!

MUNCITORUL BĂTRÎN: Eu v-am adus oleacă de damigeană și dacă n-oți vrea să beți din ea, am să beau eu cu socrul mare, să simțim că-i sărbătoare! (Rîsete.)

PRIMA MUNCITOARE: Eu, Caterino, ți-am adus o tigaie și o față de masă și-ți urez să fii fericită!

A DOUA MUNCITOARE: Și eu ți-am adus ceva: o mașină de tocat. Nu e nouă, dar are cuțit bun. Și la anul să ne chemați și la botez! (Rîsete.)

MUNCITORUL TÎNĂR: Victore, eu îți dau o tabacheră! O am de la

tata. S-o păstrezi sănătos și să fii fericit cu Caterina!

VICTOR: Mulțumesc!

MILAN (intră în casă cu un buchețel de flori în mînă. Caterinei): „O! sînt bufonul vostru, iată tot! Ce are un om mai bun de făcut decît să fie vesel?”

CATERINA (rîzînd): Mi se pare că asta o știi tot din cartea aia.

MILAN: „Nu pare, doamnă: este!” (Rîsete.)

CATERINA: Vă mulțumesc tuturor că ați venit la nunta noastră. (Intră Mihai.)

MIHAI (cu un buchet de flori în mînă pe care îl dă Caterinei): Urez noilor căsătoriți multă fericire și noroc!

MUNCITORUL BĂTRÎN: Și acum, să-ncepem nunta!

ONIGA: Să trăiți, copii! Și să nu vă despartă niciodată viața! (Îi sărută.)

MUNCITORUL BĂTRÎN (cîntă): Mulți ani trăiască!

CEILALȚI (cîntă și ei): Mulți ani trăiască! La mulți ani!...

(Cîntecul e întrerupt brusc de apariția Comisarului și a celor doi agenți. Lumina se stinge. Apoi un reflector se aprinde asupra lui Oniga și asupra Caterinei. Toți ceilalți au dispărut.)

CATERINA (rămîne nemișcată în tot timpul scenei ce urmează, ca și Oniga): Ce-ai mai aflat, tată?

ONIGA: Va fi condamnat.

(Reflectoarele se sting pentru o clipă, apoi se reaprind.)

CATERINA: Spune-mi. De ce nu vrei să-mi spui?

ONIGA: Zece ani...

CATERINA: Tată!

(Reflectoarele se sting din nou pentru o clipă, apoi se reaprind.)

CATERINA: Unde-l duce?

ONIGA: La Doftana...

CATERINA: E departe?

ONIGA: Da, foarte departe. Uneori... (Reflectoarele se sting și se reaprind.)

ONIGA: Caterina, sînt patru luni de cînd Victor a fost dus la Doftana.

CATERINA: Ce lungi au fost, tată, lunile astea! Cum vor fi anii?

ONIGA: Vremea primenește și lacrimile și durerea.

CATERINA: Vreau să se-ntoarcă din nou acasă. De ce-l ții închis?

ONIGA: Așa au hotărît legile lumii în care trăim, Caterino.

CATERINA : Atunci, vreau să se schimbe lumea asta.

ONIGA : Schimbarea lumii începe cu tine.

CATERINA : Și ce trebuie să fac ?

ONIGA : Să iei tu locul lui Victor și să pornești pe drumul lui.

CATERINA : Care drum ?

ONIGA : Drumul meșterului Eliad, al lui Victor și al tuturor muncitorilor. Noi n-avem decât un singur drum. Cine pornește pe el, merge drept înainte fără teamă că se va răstăci. Marile șosele nu au răspântii.

CATERINA : Și când pot să pornesc pe drumul acesta ?

ONIGA : Acum.

(Lumina se stinge, apoi se reaprinde.)

CATERINA : Ce s-a hotărât, tată ?

ONIGA *(părăsește atitudinea nemis. cată de pînă acum și vine spre Caterina)* : Duminica viitoare un grup de ceferiști va pleca la Dof-tana. S-a hotărât să te duci și tu.

CATERINA *(cu o umbră de speranță)* : Și-l voi vedea ?

ONIGA : Poate... Nu știu... Vei face parte din delegația care va cere să vorbească cu directorul închisorii. *(Reflectorul se stinge. Caterina vine la rampă.)*

CATERINA : Și în duminica următoare am plecat vreo două sute de muncitori de la C.F.R. spre Dof-tana. Mulți dintre voi ați vizitat-o. Tot într-o duminică, dar în excursie, cu autocarele. Ați găsit o închisoare cu ziduri dărimate, fără oameni în celule, și ați pășit înfiorați prin culoarele înșesate de amintiri, conduși de cite un ghid. Atunci, însă, când cele două sute de ceferiști ne-am apropiat de Dof-tana, zidurile nu se prăbușiseră încă, iar dincolo de ele, în celule, erau oameni... oameni mulți. *(Cabinetul directorului Dof-tanei. O masă cu un scaun. La masă stă directorul. Pe ușă intră Caterina adusă de un gardian.)*

CATERINA : Bună ziua.

DIRECTORUL : A, pe dumneata te-au trimis ?! O fată atât de tinăra a vrut să intre aici ?

CATERINA : Eu am venit pentru acei care n-au vrut să intre aici, dom-nule director.

DIRECTORUL : Mai că-mi vine să cred că au vrut cu tot dinadinsul. Altfel, s-ar fi astîmpărat și și-ar fi văzut de treabă. Pe cine ai la noi ?

CATERINA : Victor Oniga.

DIRECTORUL : E unul dintre cei mai recalcitranți. *(Face semn gardianului)* Aduceți-l aici ! *(Gardianul iese.)* Contrar zvonurilor care circulă, comuniștii trăiesc la noi în condiții omenești. Ei nu înțeleg, totuși, că sînt niște deținuți, care au de ispă-șit o vină.

CATERINA : Vina de a voi să tră-iască omenește.

DIRECTORUL : Dar cine-i împiedică ? Dacă ar crede în Dumnezeu...

CATERINA : Ar veni singuri la închi-soare, n-ar mai fi nevoie să-i prin-deți !

DIRECTORUL : Noi, oamenii, nu sîm-tem nimic în fața lui Dumnezeu. E un împărat mai mare decât toți împărații.

CATERINA : Din păcate, nu a fost ales prin vot secret și universal.

DIRECTORUL : În definitiv, dumneata ce dorești ?

CATERINA : Vin, în numele rudelor celor închiși aici la Dof-tana, ca să cer regim politic pentru deținuții comuniști. Cerem să le dați dreptul la muncă în ateliere și să nu-i mai bateți. Cerem să le dați o mîncare omenească și dreptul la vorbitor.

DIRECTORUL : Numai atât ? Nu vreți să-i duc și la cinematograful de două ori pe săptămînă ? Și, la masa de seară, să le servesc icre negre ? *(Intră Victor adus de gardian.)*

CATERINA : Victor !

VICTOR : Caterina !

DIRECTORUL : V-am făcut această favoare, pe care regulamentul o oprește, numai din dorința de a ajunge la o înțelegere. Aveți timp cinci minute.

VICTOR : Ce-i pe-acasă ?

CATERINA : Cum știi, Victor.

VICTOR : Tata ?

CATERINA : Lucrează. Tu ce faci ? *(Urmează o tăcere care se prelun-gește mult de tot. Victor o privește fîntă pe Caterina, Caterina pe el. Directorul se enervează cu fiecare se-cundă de tăcere, privind cînd la unul, cînd la altul.)*

DIRECTORUL *(izbucnind)* : Răspunde, mă, ce faci ?

VICTOR : Bine.

DIRECTORUL *(Caterinei)* : Ai auzit ? Face bine.

CATERINA : Am auzit, domnule di-rector. Nu-i nevoie să insistăți.

DIRECTORUL : Continuați ! *(Se uită la ceas.)* Mai aveți trei minute. Exact trei minute !

CATERINA : Victor, am atitea să-ți spun...

VICTOR : Mie nu mi-ar ajunge o zi întreagă...

(Lumina se stinge și un reflector se plimbă cînd pe figura Caterinei, cînd pe cea a lui Victor, în timp ce vocea lor se aude la megafon.)

VOCEA CATERINEI : Victor... dragă Victor... sîntem aici amîndoi, unul lingă altul...

VOCEA LUI VICTOR : Ai înfruntat zidurile închisorii... Ai plîns, Caterina...

VOCEA CATERINEI : Cîteodată m-a-pucă o teamă la gîndul că s-ar fi putut împlini să nu te întîlnesc niciodată.

VOCEA LUI VICTOR : Nimeni nu ne poate despărți, nici zidurile astea negre și reci ale Doftanei. Ți-ai duci aminte cînd alergam înaintea ta pe stradă, iar tu rideai ? Ce tare rideai : „Mai încet, Caterino, că trezim toți vecinii !”.

VOCEA CATERINEI : Și acum oamenii au aruncat între noi kilometri și ani. Ce fel de oameni sînt aceștia, dacă nu fac decît să despărță ?

VOCEA LUI VICTOR : Sînt oameni care pun mîna în fața ochilor și cred că au acoperit soarele.

VOCEA CATERINEI : Și cînd ne leagă picioarele-n lanțuri, își închipuie că ne-au înlănțuit și visurile.

VOCEA LUI VICTOR : Într-o zi vom ieși de aici, te voi lua de mîna și vom alerga pe străzi cîntînd și rîzînd.

VOCEA CATERINEI : ...vom alerga pe străzi cîntînd și rîzînd...

VOCEA LUI VICTOR : Și din închisoarea asta vom face muzeu...

VOCEA CATERINEI : Și din închisoarea asta vom face muzeu...

(Reflectoarele se reaprind.)

DIRECTORUL *(enervat, privind la ceas)* : Stați de trei minute fără să scoateți un cuvînt.

CATERINA : Dimpotrivă, domnule director.

DIRECTORUL : Dar n-ați vorbit nimic.

CATERINA : Dacă am fi vorbit, n-am fi avut timp să ne spunem atîtea !

DIRECTORUL *(lui Victor)* : Și acum, e pentru ultima oară că-ți propun : iscălește și ești liber. *(Îi întinde o hîrtie.)*

VICTOR : Sînt mai liber în celula mea decît dincolo de poarta Doftanei, legat cu lanțurile iscăliturii pe care mi-o cereți ! *(Caterinei)*. Îmi cere să renunț la luptă. Asta vrea.

DIRECTORUL *(Caterinei)* : Dacă ți-e milă de el, spune-i să iscălească.

CATERINA *(lui Victor)* : Niciodată, Victor, niciodată !

DIRECTORUL : Nu ți-e drag ?

CATERINA : Acum mi-e mai drag ca oricînd.

DIRECTORUL : Ești dîrză și încăpățînată, ca și comuniștii de-aici.

VICTOR : Ca toți comuniștii de pretutindeni.

DIRECTORUL : De unde-i cunoști tu, mă ? I-ai văzut vreodată pe toți ?

VICTOR : Nu : i-am auzit. În fiecare noapte îmi pun urechea pe piatra rece a celei și le aud marșul care zguduie pămîntul.

DIRECTORUL : Ticălosule ! Eu îți întind mîna...

VICTOR : Ca să mă lovești !

DIRECTORUL : Ești nebun ? ! Am să ordon...

VICTOR : Sîntem bătuți și fără ordin !

DIRECTORUL : Taci ! *(Către Caterina)*. Sînt tratați omenește, iar ei...

CATERINA : Văd, domnule director. Vom cere anchetă ! Vom merge la ziare ! Să se scrie !

VICTOR : Să spuneți că vor să ne omoare !

DIRECTORUL : Taci !

VICTOR : Că nu ne dau decît mămăligă stricăță !

DIRECTORUL : Taci odată !

VICTOR *(Caterinei)* : Cereți să se termine cu regimul ilegal de la Doftana !

DIRECTORUL : Gardian, scoate-l afară !

VICTOR : Plec singur, nu vă mai osteniți. *(Caterinei)* Te iubesc, Caterina.

CATERINA : Te iubesc, Victor !

(Victor iese urmat de gardian.)

DIRECTORUL : Am crezut că printre voi sînt și oameni înțeleghători.

CATERINA : Sînt, dar noi le spunem trădători.

(Se aude răsunînd glasul deținuților din celule care cîntă Doina Hașului.)

DIRECTORUL *(căutînd să pară calm, rîzînd)* : Știi ce fac eu cînd ei cîntă ? Îmi aprind o țigară și încep să mă gîndesc la lucruri plăcute. De exemplu, la o plimbare cu mașina într-o noapte pe lumina lunii... Stau la volan și alerg, alerg...

CATERINA : Fii atent la volan, că-ți tremură mîna !

(Lumina se stinge. Caterina înaintează spre rampă. În spatele ei apare corul.)

CATERINA: Un an după vizita la Doftana, am fost primită în organizația ilegală de partid.

CORUL:

Se-nrîncenă vremea scrișnind de durere,

Și aerul morții ne intră prin case,
Și lanțul se strînge și-ajunge la oase.

Strîngeți-vă pumnii, căci vremea ne-o cere!

Chemarea din inima dirză e ruptă:
Partidul te cheamă la luptă!

CATERINA: Găsisem, în sfîrșit, drumul. Puteam să merg cu capul sus, încrezătoare în oameni și în mine.

CORUL:

Din lacrimi și foame, adună-te ură!

Revarsă-te-n valuri de foc pe palate!

Iar voi, muncitori plini de vise și zgură,

Nălțați peste piscurile îndepărtate
Stindardul cel roșu să fluture-n zare!

Partidul e cînt și chemare!
Pornește coloana spre ziua de mîine.

Zdrobiți tirania! Vrem muncă și piine!

Te-alătură nouă! E timpul!

'Nainte!

Să zguduie lumea chemarea fierbinte.

CORUL și CATERINA:

Departa se vede mijind dimineața.
Partidul e totul, e viața!

C O R T I N A

P A R T E A A II-a

Caterina apare în fața cortinei, îmbrăcată ca la prima apariție.

CATERINA: Cînd am fost primită în organizația ilegală de partid, abia împlinisem douăzeci de ani. Începeam altă viață, mergeam pe alt drum: drumul de care îmi vorbisera meșterul Eliad și tatăl lui Victor. Pînă atunci, parcă aș fi alergat pe străzi legată la ochi, izbindu-mă de oameni și de case, fără să știu încotro s-o apuc. Dar legătura de la ochi mi-a fost smulsă. În sfîrșit, vedeam. Legile vieții nu mai erau o taină. Le înțelegeam. Lumea trebuia schimbată. De la un capăt la altul!

Copiii mei vor crește într-o lume nouă... O lume clădită cu mîinile noastre, cărămidă cu cărămidă...

La cutremurul cel mare, cînd zidurile Doftanei s-au prăbușit, Victor a scăpat de sub dărîmături și a fost trimis spre altă închisoare. Pe drum, însă, a reușit să evadeze cu doi dintre deținuți și să-și piardă urma. Atît am putut afla atunci despre Victor. Nu știam unde s-a ascuns, dar știam că e liber... și mi-eră deajuns. Apoi... V-duceți aminte? Era într-o dimineață...

(Cortina se ridică pe o parte din podul Grant. Soare. Din cînd în cînd, zgomot de tren. Caterina privește spre pod. Trecători.)

Podul Grant, curcubeul minjit cu cărbune, străjuia neclintit ca totdeauna intrarea în Gara de Nord. În dimineața aceea, duceam ascunse în geantă cîteva manifeste care trebuiau împărțite în noaptea următoare. *(Dispare și reapare pe pod. Din partea opusă a apărut Mihai.)*

MIHAI: Caterina!

CATERINA *(sec)*: Mihai!

MIHAI: Nu ți s-a spus? Te-am căutat mereu la depoul de vagoane, dar am călcat cu stîngul. Ba erai în schimbul de noapte, ba în schimbul de dimineață.

CATERINA: Da, mi-a spus șeful de echipă. M-ai căutat de trei ori.

MIHAI: Vezi? Ai numărat bine. Înseamnă că...

CATERINA: Înseamnă că aș dori să nu mă cauți.

MIHAI: Voiam să te invit la cinema.

CATERINA: N-aș fi mers.

MIHAI: N-ai fi mers o dată, de două ori, de trei ori, dar pînă la urmă...

CATERINA: Nu vrei să mă lași în pace?

MIHAI: Mă gîndesc mereu că ești singură.

CATERINA: Nu sînt singură! Sînt cu Victor!

MIHAI: S-a-ntors?

CATERINA: Dar n-a plecat niciodată... Tot timpul e lîngă mine, pe stradă, acasă, oriunde...

MIHAI : A !... Dar la drept vorbind, tu nici nu ești nevasta lui Victor. L-au arestat înainte de nuntă ! (Caterina îi dă o palmă. Mihai zîmbește.) Puțin mai tare, și m-ai fi aruncat de pe pod !

CATERINA : Pe altă dată, cînd ne vom mai întîlni.

(Pe pod apare Milan.)

MILAN : Ziare ! Comunicatul special ! Ziare ! (Doi trecători cumpără ziare, apoi se aud clopotele bisericilor.) Ziare ! S-a declarat războiul ! Ziare ! (E înconjurat de doi-trei care-i cumpără ziare.) Armata romînă a primit... (Dă rest unui trecător.) Restul ! Ziare ! (Vine la Caterina.) Caterina !

CATERINA : Milan ! (Încet, cutremurată.) Războiul, Milan !

MILAN : Trece ! Ai să vezi ! Am stat de vorbă cu fîhrerul. Dă faliment ! (Apare Sergentul II. Clopotele continuă să bată.)

SERGEANTUL II : Toată lumea în genunchi ! S-a declarat război ! Toată lumea în genunchi ! (Trecătorii îngenunchează. Cu fața la public se așază în genunchi. Negustorul și Muncitorul bătrîn. Sergenul vine la grupul Caterinei.) Voi de ce nu-ngenuncheați ?

MILAN : Și vrei să vind ziare în genunchi ? Iete, șefule !

SERGEANTUL II : Țsta-i războiul sfînt, mă !

MILAN : D-aia am auzit eu că un popă a plecat pe front.

SERGEANTUL II : Într-o săptămînă îi dăm de-a berbeleacul pe bolșevici !

MILAN : Eu nu discut secrete de stat ! (Apar Femeia grasă și Muncitorul tînăr. Milan dintr-un salt e lingă ei.) Ziare ! Comunicatul !... (Le vinde cite un ziar, privește atent înspre capătul podului, punînd mîna streășină la ochi, apoi privește spre celălalt capăt.)

SERGEANTUL II (către cei doi trecători, noi veniți) : Toată lumea în genunchi ! Și voi ! S-aude ?

MILAN (pentru ei) : Ce-i drept, nu prea, că bat clopotele.

SERGEANTUL II (plecînd printre oameni) : Toată lumea în genunchi ! (Mihai îngenunchează. Caterina rămine în picioare cu Milan.)

MILAN : Razie !

CATERINA (repede) : Milan, am adus manifestele.

MILAN : Dă-mi-le !

CATERINA (scoate pe furiș cîteva broșuri din geantă și i le dă) : Ia-le ! Pînă diseară trebuie să ajungă la locul știut.

MILAN : Te aștept în Calea Griviței ! (Pleacă repede.)

VOCEA SERGEANTULUI : Îngenuncheați odată !

(Femeia grasă și Muncitorul tînăr îngenunchează și ei cu fața la public. De acum încolo un reflector luminează fiecare personaj a cărui voce se aude la megafon.)

CATERINA (care a rămas în picioare) : Fiți atenți, oameni ! Bătăile de clopot v-anunță urgie și moarte. Dar cînd veți auzi urale, să știți că ziua libertății e aproape. Fiți atenți, oameni !...

MIHAI : Aș putea fi trimis pe front ! Oricum, trebuie să știu să mă descurc.

MUNCITORUL TÎNĂR (privindu-și mîinile) : Eu va trebui să fabric gloanțe cu mîinile astea pentru piepturile atîtor oameni nevinovați. Nu pot !... Nu vreau.

FEMEIA GRASĂ : Vin zile grele, maică !... Îți mulțumesc, Doamne, că am numai fete !...

NEGUSTORUL : În războiul celălalt a mers bine treaba. Numai de la faină mi-au ieșit casele din Crîngași. Dacă mi-ajută Dumnezeu să jină și războiul ăsta măcar doi-trei ani, ajung om !

(Se aude trecînd un tren.)

MUNCITORUL BĂTRÎN : De mîine, cite trenuri se vor întoarce pline cu răniți ! Pe morți nu-i mai aduce nimeni acasă... (Lumina se stinge.)

CATERINA (înaintează spre rampă în timp ce se aud, înfundat, bubuituri

de tun)? Războiul! V-duceți aminte? Cîți au fost petrecuți în gară și nu s-au mai întors? Și cîți dintre voi nu păstrează acasă ultima scrisoare de pe front? Războiul! Nu uitați! Mălai și piine după alfabet. Ascunzători în zig-zag de frica păsărilor de foc. Vorba: oprită! Plimbarea în grupuri: oprită! Blestemul: oprit! Oprit! Totul era oprit, afară de libertatea de a muri. Vă aduceți aminte?

În dimineața aceea, pe podul Grant, am trecut ușor prin razie. Pe Milan nu l-au percheziționat. Era doar ziarist! Se vedea! În ultima vreme intrase ca mașinist la un teatru, iar dimineața continua să vîndă ziare, pentru că se putea strecura ușor pentru misiunile primite de la organizație. Cîte nu-mi povestea de-acolo, din teatrul în care voia să ajungă și el, odată, actor, (cu o undă de tristețe) Milan, actorul!...

(Lumina se aprinde pe interiorul unei mansarde sărăcăcioase. Ușă în fund, fereastră în dreapta. În colțul dintr-o ușă și fereastră: un dulap, un pat. Milan e lângă fereastră. Face doi pași spre ușă, se înclină în fața unui personaj nevăzut, apoi scoate din buzunar un plic imaginar și-l întinde.)

MILAN: Monsignore, o scrisoare de la doamna contesă! (Își reia atitudinea firească) De data asta parcă a mers mai bine. Înc-o dată! (Repetă gesturile de la început.) Monsignore, o scrisoare de la doamna contesă! (Se aud pași pe scări, apoi apare Caterina fugind.)

CATERINA (repede, cu răsufierea tăiată): Cred că sînt urmărită...

MILAN: Te-au filat?

CATERINA: Ascultă, Milan: orice s-ar întîmpla, să faci tot posibilul să fii mîine dimineață la ora zece în Cișmigiu, tot la locul de data trecută. Trebuie să mai duci niște manifeste.

MILAN: Nici o grijă. Mîine la zece... (E întrerupt de voci și de fluierături de sergenți.)

VOCEA COMISARULUI (de afară): Controlați subsolul! Tu vino după mine!...

CATERINA: Siguranța!... Plec!

MILAN: Nu mai e timp... (Repede) Vino aici! (O viră pe Caterina după dulap.) Să nu ieși, orice s-ar întîmpla! (Vine în fața ferestrei și repetă scena de la început. Ajunge la ușă. Comisarul și Agentul dau buzna înăuntru cu pistoalele în mînă. Milan se înclină în fața lor) Monsignore, o scrisoare de la doamna contesă!

COMISARUL (tunător): Unde e?

MILAN (prefăcîndu-se că-i întinde un plic): Iat-o!

COMISARUL: Unde-i fata?

MILAN: În dulap!

COMISARUL (face un gest de a se duce la dulap, dar socotește că e o prostie, se întoarce enervat și-l apucă de guler pe Milan): Îți crăpă capul!

MILAN: Crapă-n patru capul caprei!... Spuneți repede de cinci ori!

COMISARUL (Agentului): E cam timpit idiotul ăsta. Deschide fereastra! (Agentul deschide fereastra) Unde dă?

MILAN: În univers, monsignore!

AGENTUL (privind în jos pe fereastră): Imposibil, domnule Comisar.

MILAN: Pe cuvînt de onoare! Toate ferestrele dau în univers!

AGENTUL (Comisarului): Dacă ar fi sărit de aici, s-ar fi făcut praf. Sîntem doar la etajul al treilea.

MILAN (fluerînd admirativ): Nu m-am gîndit niciodată că sînt atît de aproape de cer!

COMISARUL: Și totuși parcă-n casa asta a intrat. (Agentului) Rămii aici! Eu mă duc să controlez podul. (Arătîndu-l pe Milan.) ăsta nu pleacă.

AGENTUL: Am înțeles.

MILAN: Dar astă-seară trebuie să fiu la teatru, domnule comisar, sînt mașinist și joc și pe servitorul domnului conte. (Face o reverență exagerată.)

COMISARUL : Au să joace fără tine.
MILAN : Nu se poate. Intru chiar în
 actul întâi. Trebuie să aduc o scri-
 soare de la doamna contesă.
COMISARUL : Ai s-o aduci în actul
 II (*Iese repede.*)
MILAN : Mare ghinion, domnule, și
 cu afacerea asta !
AGENTUL (*vîră pistolul în buzunar*) :
 Mă, ești sigur că n-a intrat fata la
 tine ? În definitiv, ai fi putut s-o
 ascunzi pe undeva. Poate sub pat,
 nu ? (*Vrea să controleze sub pat,*
 dar Milan dintr-un salt e în fața
 lui.)

MILAN : „A fi sau a nu fi, aceasta-i
 întrebarea ! Un suflet viteaz trebuie
 să îndure loviturile aspre ale soar-
 tei vitrege...”

AGENTUL : Dă-te la o parte !

MILAN (*rămînînd în fața lui*) : Ai
 văzut piesa Hamlet ?

AGENTUL : O știu pe dinafară !

MILAN : E mai greu s-o știi pe dină-
 untru. „A muri, a dormi — nimic
 mai mult”. Sau a te ascunde sub
 pat ! (*Agentul îl împinge, se apleacă*
 și cercetează sub pat. Milan îl pri-
 vește zîmbînd, apoi continuă) : „A
 muri, a dormi — a dormi ! A visa,
 poate ! — iată ce mă tulbură !”...
 Uneori mori în pat, alteori într-un
 grajd. Ți-e indiferent. De dormit,
 preferi într-un pat decît în grajd.
 Dar dacă poți visa, nu-ți mai pasă
 unde visezi.

AGENTUL : Al dracului mai aiurezi !
 Și te mai crezi actor !

MILAN : Mare !

AGENTUL : Ce-ai în dulap ?

MILAN : Uite-te pe gaura cheii !

AGENTUL : Te pomenești că... (*Se*
 duce spre dulap. Milan izbucnește
 într-un hohot de rîs. Agentul se
 oprește.) Ce te-a apucat, mă ?

MILAN : Fac exerciții. În teatru tre-
 buie să rizi cu adevărat, nu ca în
 viață. Îți trebuie multe repetiții !

AGENTUL (*enervat*) : Du-te dracului !
 Și încetează cu repetițiile tale !

MILAN : Încetați repetițiile, oameni !
 Acum vă cunoașteți rolul ! Doar au
 trecut cîteva mii de ani de cînd pre-
 gătiți piesa asta nouă, fermecătoare
 ca speranța și grandioasă ca ziua
 de mîine. Faceți din globul nostru
 pămîntesc un nou Globus imens cu
 două miliarde de locuri, deschideți
 ușile și chemați la spectacol toată
 umanitatea. Și cînd reflectorul etern
 va sări pe pragul orizontului și va
 fi dimineată, bateți gongul pentru
 premieră ! Premiera lumii noi !...

AGENTUL : Ești cam sărit, se vede
 treaba. Ce tot îndrugi acolo ?

MILAN : Marele meu monolog.

AGENTUL : Ține-ți gura mai bine. (*Se*
 duce la dulap și-l deschide. Gol.
 Milan văzînd că Agentul vrea să
 miște dulapul, se repede la el și-i
 bagă mina în buzunar, luîndu-i re-
 volverul. Dar Agentul îl apucă de
 mină și se luptă cîteva clipe cu el.
 În timpul încleștării, arma ia foc în
 pieptul lui Milan, care se clatină,
 apoi cade. Pe ușă năvălește Co-
 misarul.)

COMISARUL : Ce s-a-ntîmplat ?

AGENTUL : A vrut să-mi fure arma.

COMISARUL : Va să zică nu-i străin
 de afacerea asta. L-am mirosit de
 la început.

MILAN (*rănit*) : Domnule comisar...
 vă spun tot... tot...

COMISARUL : Spune odată !

MILAN : Dar... să mă duceți la spital...
 Nu vreau să mor...

COMISARUL : Bine, te vom duce la
 spital. Unde s-a ascuns fata ?

MILAN : La fereastră... (*Comisarul face*
 semn Agentului. Acesta se duce la
 fereastră.) Privește drept înainte...
 Întîi se vede o casă cu două coșuri...

AGENTUL : Da, se vede...

MILAN : După ea vine un bloc cu
 patru etaje...

AGENTUL : Da, exact.

COMISARUL : Spune mai repede !

MILAN : Blocul e pe prima stradă la
 dreapta... Dar mă duceți la spital ?

COMISARUL : Te ducem. Spune odată !

MILAN : La subsol.. a doua uşă...

COMISARUL : Ei, bine, ce-i acolo ?

MILAN : Ascunzătoarea... S-a dus acolo înainte cu câteva minute de a urca dumneavoastră aici...

COMISARUL (*Agentului*) : Repede, să nu ne scape ! (*Îl îmbrînţeşte pe Milan*).

AGENTUL : Şi p-asta-l lăsăm aici ?

COMISARUL : Nu vezi că-şi trage sufletul ? Haide ! (*Iese repede urmat de Agent*).

MILAN : Astă-seară aş fi spus şi eu pentru prima dată câteva cuvinte pe scenă... Primul meu rol... L-am ratat... Se sting luminile în sală... Bate gongul... şi eu nu sînt acolo... (*Spre dulap*) Poţi să ieşi, Caterino...

CATERINA : Milan ! Ce-i cu tine ?

MILAN (*încercînd să zimbească*) : Eh, mai nimic... Pleacă repede ! Pînă se vor convinge că i-am tras pe sfoară, ai timp să fugi. Haide, du-te odată !

CATERINA : Dar tu...

MILAN : Am să vin şi eu... În cinci minute voi alerga mai repede ca tine. Pînă vei ajunge la colţul bulevardului, eu voi fi ajuns în Calea Lactee... Să te duci la teatru, în faţa cortinei, şi să anunţi publicului că astă-seară... neputînd veni, spectacolul se suspendă !... Şi-acum mă voi preface că mor... Să vezi ce bine am să joc scena asta... Toţi oamenii vor crede... că am murit... cu-adevărat. Tu să nu crezi... dar nici să nu le spui că m-am prefăcut... Să rămînă o taină. Şi să mai ştii, vezi, acum am curajul să-ţi spun... să mai ştii că tu... Caterino, mi-ai fost dragă... de mult.

CATERINA (*cu un ţipăt*) : Milan ! (*Lumina se stinge, Caterina se ridică şi vine la rampă.*) În seara aceea, m-am despărţit de Milan pentru totdeauna. (*Se întoarce cu privirea către trupul lui Milan pe care îl luminează un reflector.*) Adio, bunul meu prieten !... Ai luat cu tine o parte din copilăria mea... Azilul... podul în care am răbdat

de foame şi de frig. Ți-aduci aminte cînd spuneai că vrei să răstorni lumea ? (*Către public*) Tovarăşi, actorul Milan nu mai poate veni la teatru, fiindcă... a murit. Astă-seară : spectacol suspendat ! (*Ridică privirea spre culise*) Maşinişti, cortina !... Trageţi cortina !... (*Cortina cade încet. Caterina rămîne în faţa cortinei şi continuă.*) Vremea trecea şi războiul era încă departe de a se sfîrşi. Dar ceva se schimbase. Stalingradul spulberase cele mai frumoase visuri ale nemţilor. Bubuitul tunurilor, care se depărtase vremelnice, începu să se audă din nou. (*Se aud bubuituri de tun.*) Comunicatele germane deveneau din ce în ce mai scurte. V-duceţi aminte ? (*Vocea spicherului de la Radio* : „Ieri, în sectorul patru al frontului, armatele germane au ocupat noile poziţii conform planului înaltului comandament german...”)

CATERINA : Armatele sovietice atacau în toate sectoarele frontului. Nemţii se retrăgeau pe sute de kilometri. Atît pe teritoriul sovietic, cît şi în celelalte ţări cotozite de hitlerişti, partizanii dădeau lovituri peste lovituri trupelor ocupanţilor. La noi în ţară, partidul îşi aduna oamenii precum un fluviu îşi adună apele ca să spargă zăgazurile.

În perioada organizării gărzilor patriotice, partidul a început strîngerea de arme şi muniţii. Nu era lucru uşor. Cu ajutorul ofiţerilor romîni patrioţi, reuşeam să ne procurăm armament. Dar s-a mai întîmplat ca armata germană chiar să ne pună la dispoziţie arme...

(*Cortina se ridică peste interiorul unei circiumi. O fereastră mare pe care se vede scris : „La cinci vulturi mari — Cîrciumă”. În dreapta o uşă. Două mese. Scaune. Lumină de zi. Caterina continuă.*)

Primisem instrucţiuni să mă duc într-un oraş de pe Valea Prahovei. Totul s-a întîmplat în circiuma asta

„La cinci vulturi mari“. Era o circiumă așezată la mahala. (Privește spre circiumă.) Mi-aduc bine aminte: o masă se găsea chiar în dreptul ferestrei. (Caterina se duce și mută masa mai lângă fereastră, apoi și cele două scaune ale mesei.) Pe altă masă se găseau câteva flori... niște margarete... într-o glastră verde... Da, da... era o glastră verde. (Se duce în stînga și ia din culise o glastră verde cu margarete pe care o aduce în scenă și o așază pe cealaltă masă.) E curios cum îți aduci aminte uneori de cele mai mici amănunte ale unei întâmplări... Era pe la ora zece dimineața... O dimineață cu mult soare.

(Caterina trece spre partea cealaltă a scenei. Circiumarul vine și scutură o masă cu șervețelul. În acest timp, Caterina se postează în dreptul ferestrei, trăgînd cu ochiul cînd spre circiumă, cînd spre stradă. Se aude zgomotul unui camion, care oprește. Caterina privește atent în direcția camionului.)

CÎRCIUMARUL (ciulește urechile, apoi privește pe fereastră, vesel): Her obărlaitănantul nostru!... Păi azi e simbătă, domnule! (Se întoarce spre ușă ca să întîmpine pe cineva. Intră von Krisch.)

KRISCH: Bună dimineața!

CÎRCIUMARUL (servil): Heil Hitler!

KRISCH: Heil! (Îi dă mîna.) După cum vezi, la datorie, mein Herr!

CÎRCIUMARUL: Și eu, care tocmai uitasem că azi e simbătă! Cum să uit eu așa ceva?! Că doar de vreo lună și mai bine n-ați lipsit în nici o simbătă: benzina din colț și... rachiul meu. (Rîd amîndoi.)

KRISCH: Mi-e cu neputință să opresc camionul pentru benzină și să nu trec și pe la dumneata. Săptămîna trecută am servit toată antiaeriana din vinul duminale. Domnul comandant Kraus dorește să-ți facă o vizită.

CÎRCIUMARUL: Prea onorat... prea onorat... La dispoziția...

KRISCH: Cînd a venit în inspecție și l-am servit cu un pahar, a zis: „Sehr gut!“ și a mai cerut unul. M-a-ntrebat de unde aprovizionez compania mea. De la „Cinci vulturi“!

CÎRCIUMARUL: „Mari“! (Rîd)

KRISCH: La drept vorbind, ai un rachiul strașnic. Cît am făcut școala în Germania, uitasem gustul rachiului. Acolo se bea numai bere.

CÎRCIUMARUL: Aia nu-i bătură, fie vorba-ntr-o noapte.

KRISCH: Și cu toate astea, mă-nvățasem să mă-mbăt și cu bere!

CÎRCIUMARUL: Dacă mai ședeai mult pe-acolo, ați fi ajuns să vă-mbătați și cu apă chioară! (Rîd amîndoi, apoi von Krisch se oprește gîndindu-se că gluma nu e chiar favorabilă situației lui de ofițer în armata germană. Intră Fritz.)

FRITZ: Heil Hitler!

KRISCH: Fritz va aduce lăzile cu sticle în pivniță și apoi la camion.

CÎRCIUMARUL: Prea bine. Între timp vă aduc aperitivul.

KRISCH: Văd că n-ai uitat.

CÎRCIUMARUL: Se poate, Her obărlaitănant?!

KRISCH (lui Fritz): Schnell! Eile dich!

FRITZ: Jawohl! (Circiumarul iese urmat de Fritz. Krisch se așază la masa de lângă fereastră. Circiumarul se întoarce cu o sticlă și un pahar, pe care le duce la masa lui.)

CÎRCIUMARUL: Vă rog să-l beți pe îndelete, Her obărlaitănant. Rachiul bun și o femeie frumoasă trebuie să gustate încet. Heil Hitler!

(Prin dreptul ferestrei se vede trecînd Lăutarul. Privește înăuntru, apoi intră. Fiindcă nu vede decît pe Krisch, se întoarce și dă să plece.)

KRISCH (strigînd): Halt! (Lăutarul se oprește încrîncenit.) Komm zurück!

LĂUTARUL (îngân cu un frac vechi și rupt. Are o cobză; înghite în sec,

încet): Dracu m-a pus să intru!...
(*Se întoarce*.)

KRISCH (*tot mai amuzat*): Komm her!... Schnell!... Schnell! (*Îi face semn cu degetul*)

LĂUTARUL (*face numai un pas. Cu glasul pe jumătate*): Gutintac, her ofițir!

KRISCH (*însoțindu-se și de gesturi*): Setzen sie sich und spielen sie!

LĂUTARUL: Să trăiți, zău, nu șpilesc că mă-mbăt!... Avidärzen!

KRISCH (*teribil, dar de-abia își ține risul*): Halt! (*Se ridică, îl ia de guler și-l aduce la masă, toarnă un pahar cu rachiu și i-l întinde*.)
Schnell! (*Îi face semn să-l bea*)

LĂUTARUL (*neavînd încotro*): Snel, dacă zici matale... (*Se strîmbă din cauza tăriei băuturii*.)

KRISCH (*îi umple paharul*): Noch einmal!

LĂUTARUL: Aoleo! Iau foc, zău!

KRISCH: Noch einmal! (*Lăutarul bea*)

LĂUTARUL: Tancheșen!... (*Ride puțin amețit. Krisch îi mai umple încă o dată paharul și i-l întinde, iar lăutarul îl ia*.) Știu, mînca-te-aș: noh ainmal! (*Bea*.)

KRISCH (*ciupind corzile cobzei*): Und nun... romanța!

LĂUTARUL (*amețit*): A! romanță! (*Apoi, ca și cum ar spune: „Bine, să nu zici pe urmă că n-ai vrut”*)
Gut, her ofițir!... dacă vrea her ofițir... aină romanță, faină romanță! (*Începe să cînte acompăniindu-se de cobză pe o melodie germană cunoscută, după ce cîntă un vers țigănesc*):

Haolică mamăăăă!...

Cine dracu n-a ginit

Haoleo și iupaida!

Adolf pe tron s-a suit

Haolică-da!

Cu mustața cît o muscă

Și cu mersu-n pas de gîscă.

Bulibașă-s pe pămînt.

Haoleo și iupaida!

Și plec la războiul sfînt!

Haolică-da!... Haolică-da!

(În acest timp, Krisch, fără să vadă Lăutarul, începe să-și desfacă port-arma de la sold.)

Haolică-da!

Ai vrut să calci în copite

Toată lumea pasămite!

Dar nu te-a ținut cureaua

Haoleo și iupaida!

Ia-ți mai bine bidineaua!

Haolică-da! Haolică-da!...

KRISCH (*care în acest moment a scos revolverul și-l îndreaptă spre lăutar*): Baragladină spurcată!...

LĂUTARUL (*uimit, tremură ca varga*): Ptiu, bată-te, știi rumînește...

KRISCH: Mai și scuipi!

LĂUTARUL: Așa ne mirăm noi, țiganii...

KRISCH: Locul tău e în Transnistria!

LĂUTARUL: Sint riformat, zău, mînca-te-aș... Un domn giniral neamț...

KRISCH: Trebuia să te-mpuște!!

LĂUTARUL: Așa zicea și dumnealui, dar am avut baftă, să-l ție Dumnezeu acolo unde-o fi putrezind... I-am cîntat și m-a iertat...

KRISCH (*teribil*): Cee?!

LĂUTARUL (*crezînd că-l întreabă ce i-a cîntat*): Tot romanța de-adi-neauri, dar dumnealui nu știa rumînește și i-a plăcut, mîncați-aș sufletu'!

KRISCH: Ei. bine: am să te-mpușc eu!

LĂUTARUL: Îți faci păcat, zău... M-așteaptă piranda...

KRISCH: Nu-mi pasă!

LĂUTARUL: Ei, da, dar ei îi pasă!

KRISCH (*se aude pîedica de la armă*): Auzi? Fă-ți cruce! Să mori împăcat cu Dumnezeu... Haide!

(*Caterina, care a văzut de afară scena, se repede înăuntru, intră și, rîzînd, se așază ostentativ în fața lăutarului*.)

CATERINA (*ride mereu*): Hai, trage!

KRISCH (*răcnind*): Dă-te la o parte!

CATERINA: Trage aici! Și dacă ochești... (*Se repede la el și-l ia în brațe, acoperindu-i arma. Lăutarul iese repede*.)

KRISCH (Lăutarului, care iese): Komm zurück!

LĂUTARUL (de afară): Țuric, hai?... Țuric voi, ardi-v-ar focu de faciști! (Apoi o ia la sănătoasa.)

CATERINA (îl ține de după git): Petre!

KRISCH (mirat că i se spune pe nume): Petre?! Mă cunoști?

CATERINA: Tu nu mă cunoști?

KRISCH: Nu.

CATERINA: Uite-te bine la mine!... Acum doi ani... înainte de a pleca în Germania, la București, petrecerea de la etajul întâi... voi erați patru băieți... și noi patru fete.

KRISCH: De petrecere mi-amintesc... dar de dumneata...

CATERINA: De dumneata?!... Ia te uită... Atunci, în noaptea aceea îmi spuneai „tu“. Dar erai atât de beat, că nici nu știai pe ce lume ești.

KRISCH (s-a înveselit): Și m-ai recunoscut așa îmbrăcat în uniformă germană?

CATERINA: Lupu-și schimbă părul, dar năravul ba! (Rid amîndoi).

(Intră în circiumă Rănitul. Merge într-o cirjă, neras, figură de om degustat de viață și de oameni. Intră fără să privească la nimeni în timp ce Krisch și Caterina rid. Se așază la masa cu florile în glastră.)

KRISCH: Cum te cheamă?

CATERINA: Caterina.

KRISCH (în poziție de drepti): Domnișoară Caterina, ești invitata mea.

CATERINA (izbucnește în ris): Așa m-ai invitat și acum doi ani... (Iau amîndoi loc la masă. Apare Cîrciumarul care vine la masa Rănitului.)

CÎRCIUMARUL: Domnul sublocotenent cu ce poate fi servit?

RĂNITUL (fără să-l privească): Vin.

CÎRCIUMARUL: O jumătate?

RĂNITUL (cu o zvicnire nervoasă): Ei, da!

CÎRCIUMARUL: Mă rog... mă rog... (Se retrage. La cealaltă masă, Krisch cu Caterina izbucnesc în ris.)

RĂNITUL (fără să se uite la ei, tare): De mine rideți? (Krisch se ridică și vine lângă Rănit.) Domnule sublocotenent, cred că ați întrecut măsura. (Rănitul întoarce capul spre el și se privesc o clipă atent, apoi Krisch izbucnește vesel, recunoscîndu-l.) Vladimir.

RĂNITUL (ridicîndu-se și el, dar neîmpărtășind același entuziasm, prîvindu-l din cap pînă în picioare): Hm! Petre... Crișan.

KRISCH (poziție de drepti): Peter von Krisch... von Krisch, Vladimire, cu K...

RĂNITUL: Von Krisch... cu K...

KRISCH: Ce faci, mă, băiete? Hai la masa mea...

RĂNITUL: Nu ești singur...

KRISCH: Lasă prostiile și vino-ncoace! Îți prezint și o fată frumoasă... (Îl ia de braț și îl prezintă Caterinei) Vladimir, cel mai hazliu coleg din liceu... (Se așază.) Ți-aduci aminte cum ne făceai să ridem în clasă?

RĂNITUL: Și-acum nu te fac să rîzi?... Aș merita... (Sosește Cîrciumarul cu vinul, dar nu-l mai găsește pe Rănit la masă.)

KRISCH: Servește aici, mein Herr!

CÎRCIUMARUL: Mă rog... mă rog...

KRISCH: Și mai aduci o sticlă... M-am întîlnit cu doi prieteni pe care nu i-am văzut de mult... Dumnealui e un fost coleg de liceu, iar domnișoara e din București.

CÎRCIUMARUL: Eram sigur că domnișoara nu-i din orașul nostru.

CATERINA: Da? De ce?

CÎRCIUMARUL: Nu miroșiți a gaz.

CATERINA: Ei, și?

CÎRCIUMARUL: La noi, toată lumea miroase a gaz. Nici nu s-ar putea altfel cu atîtea rafinării. Pînă și cîinii latră numai la oamenii care nu miroase a gaz... (Rid toți, afară de Rănit. Apoi pleacă)

KRISCH: Cînd ai sosit de pe front?

RĂNITUL: De două zile.

KRISCH: Atunci poți să ne dai vești proaspete. Ce mai e pe-acolo?

RĂNITUL : Se moare... Se moare în fiecare zi, în fiecare ceas, în fiecare minut...

KRISCH (*ridicînd paharul*) : Urez tuturor ostaşilor de pe front să ţintească bine şi să ucidă cel puţin o sută de bolşevici fiecare.

CATERINA (*ridicînd şi ea paharul*) : Prosit !

RĂNITUL (*trînteşte paharul de masă, întunecîndu-se şi mai mult*) : O sută de bolşevici fiecare !... Acum două săptămîni, după un atac de-al lor, au ocupat aproape tot sectorul unităţii mele. De-abia am avut timp să fugim. Alergam care-ncotro, romîni şi nemţi de-a valma. Am dat să m-agăţ de un camion nemţesc. M-au lovit cu armele peste mină. M-am urcat totuşi... Strigau la mine : „Verboten ! Verboten !“. Apoi m-au aruncat pe şosea, iar unul dintre ei... unul dintre ei a tras... M-a nimerit în picior...

KRISCH (*repede ca să schimbe vorba*) : Să vă povestesc ce mi s-a întîmplat anul trecut în rapidul de Berlin. Intră în compartiment o femeie ! Dar o femeie, nu glumă ! Şi începe să mă tutuiască, aşa cum ai făcut tu adineauri. Ce mai faci, Petre ? Habar n-aveam de unde mă cunoştea. Cît m-am rugat de ea să-mi spună, dar ea rîdea şi mă lăsa să ghicesc. Într-un tîrziu, am luat poziţia de drepţi (*se ridică*) şi i-am spus : Domnişoară, vă ordon...

CATERINA : Şi ?

KRISCH : Era o fată cu care nu mă mai văzusem de cinci ani. Am coborît în Berlin amîndoi. Nu vă mai spun ce noapte a fost. Prosit ! (*Se aude clacsonul unui camion*).

KRISCH (*se ridică*) : Fritz a cărat lăzile la camion şi trebuie să plec.

CATERINA : Dar cine te lasă ? ! Mai stai puţin, te rog.

KRISCH : Nu pot, trebuie să plec.

CATERINA : Mai rămîi cinci minute. Spune-mi ceva despre Germania. Cum e pe-acolo ?

KRISCH : Ştii ce ? Hai să ne-ntîlnim mîine. Am să-ţi povestesc tot ce vrei.

CATERINA : La ce oră ?

KRISCH : După masă la patru. Îţi convine ?

CATERINA : La patru ? Nu-i prea devreme ? Cred că ar fi mai bine

KRISCH : Bine, la cinci.
la cinci.

CATERINA : Stai. Nu pot la cinci. Hai mai bine la şase.

KRISCH : Bine, la şase.

CATERINA : Dar nu mi-ai spus unde ne întîlnim.

KRISCH : Aici.

CATERINA : Să nu întîrzi.

RĂNITUL (*care tot timpul a stat pe gînduri*) : „Verboten... Verboten !“

KRISCH : Ei, lasă, Vladimire ! Disciplina militară trebuie respectată în orice împrejurare.

RĂNITUL : Ce ştii tu ce-i disciplina militară ? Dacă ai fi fost la retragerea de la Stalingrad, ai fi roşit pînă în virful epoleţilor.

KRISCH (*brusc, cu tot sîngele în obraz*) : Ce, nu-ţi place războiul ? Nu ştii că o ţară care nu are cel puţin un război de agresiune, nu merită să intre în istorie ? Eşti un om cu nervii zdruncinaţi. Asta eşti. N-ar trebui să ţi se dea voie pe stradă. Eşti periculos. Cu idei din astea se distruge lumea.

RĂNITUL : Cînd se distruge o lume, poate începe alta.

KRISCH : Ce vrei să spui, mă ?

RĂNITUL : Nu te priveşte pe tine !

KRISCH (*sărînd în picioare*) : Îţi ordon domnule sublocotenent.

RĂNITUL : Nu sîntem în rapidul de Berlin, Herr Oberleutnant.

KRISCH : Refuz să mai stau cu tine la masă. Nu ştiu ce mă opreşte să... (*Se aude un camion care porneşte repede. Krisch ciuleşte urechile*) Ce-i nebun ? Fritz pleacă singur ?... Sau e altă maşină ?

CATERINA (*îi întinde paharul*) : Bruderschaft ! (*Aproape fără voia lui,*

beau Bruderschaft. În clipa următoare circiumarul năvălește înspăimântat.)

CÎRCIUMARUL : Her obärlaitänant...

Mașina... Mașina dumneavoastră...

KRISCH (zbierînd) : Ce-i cu mașina ?

CÎRCIUMARUL : A plecat... Au furat-o.

KRISCH : Mein Gott ! (Scoate pistolul și se repede spre ușă) Halt !... Halt !...

(Rănitul s-a ridicat în picioare, privind după el. Caterina așteaptă o clipă, calmă, stăpînă pe ea, apoi dă să plece. Face doi pași spre ușă, dar se întoarce repede, ia florile din glastră, vine în fața Rănitului, i le pune în mină, îl sărută repede pe obraz și apoi iese. Rănitul, cu florile în mină, privește pe urmele ei. Lumina se stinge. Caterina iese la rampă. Din partea opusă se apropie de ea Oniga.)

CATERINA : Ești mulțumit, tată ?

ONIGA : Da. Te felicit. (Ii dă mîna.)

În camionul nemțesc, tovarășii noștri au găsit douăzeci de puști-mitraliere și muniție din belșug. Bogată pradă !

CATERINA : Încă douăzeci de tovarăși de-ai noștri vor fi gata de atac în ziua în care vor primi ordin.

ONIGA : Organizația a hotărît să-ți dea o nouă misiune. Trebuie să pleci chiar astăzi. Va fi o misiune mai grea. Și de data asta vom merge împreună.

CATERINA : Ce trebuie să facem ?

ONIGA : Să transportăm o valiză cu mine magnetice într-o gară de pe Valea Prahovei. Tu le vei preda unui tovarăș care te va aștepta pe peron. Va merge și Mihai.

CATERINA : Mihai ?

ONIGA : A cerut să lucreze cu noi. E un băiat dîrz și ia parte pentru prima dată la o acțiune periculoasă. Ce-i cu tine ?

CATERINA : Nimic... mă gîndeam...

Poate că... Nu știu !

ONIGA : E vorba de Mihai ?

CATERINA : Da, de el... Vezi, tată... băiatul ăsta — cum să-ți spun eu ? — parcă nu-ți vine să ai prea multă încredere în el.

ONIGA : Ți se pare, Caterino. E plin de viață, de clocot.

CATERINA : Poate prea mult clocot mocnește în el.

ONIGA : Haide, nu te mai gîndi. A fost verificat doar. Oricum, trebuie să fim atenți... (Caterina tace.) La ce te gîndești ?

CATERINA (după o clipă) : La Victor... Pe unde-o fi ?... Astăzi...

ONIGA : Ce-i astăzi ?

CATERINA : Astăzi se împlinesc cinci ani de la nunta noastră... și de la despărțirea noastră.

ONIGA : Uitasem. Cinci ani de zile...

CATERINA : De zile și nopți. Cîte vor mai trece ?

ONIGA : Puține, Caterina. În curînd se va termina tot, și război, și...

CATERINA : Și atunci crezi că... ?

ONIGA : Da, cred. Și tu să crezi. Să crezi cu toată inima ta, cu toată puterea ta.

CATERINA : Da, tată, cu toată inima mea, cu toată puterea mea. (Oniga pleacă. Lumina se aprinde pe un colț din locuința lui Oniga. Caterina intră în scenă.) Pe unde ești tu acum, Victor, și pe unde vei fi mîine ? Și poimîine ? Dar ce rost are să mă mai întreb, din moment ce trăiești ? Pentru că sînt sigură că trăiești. Oricît ai fi de departe, eu te simt aproape, aici în preajma mea, lângă mine. Și într-o zi ne vom întîlni din nou... Amîndoi. Tu și cu mine... Și vom fi fericiți, iubitule... (Intră Mihai).

MIHAI : Caterino !

CATERINA : Tu erai, Mihai ?

MIHAI : Ai aflat că merg cu voi ?

CATERINA : Da, am aflat.

MIHAI : E prima mea misiune mai strașnică. Sper să fac treabă bună.

CATERINA : Îți urez noroc, Mihai.

MIHAI : Mulțumesc. Unde-i nenea Oniga ?

CATERINA : Trebuie să se întoarcă.

MIHAI : Ascultă, Caterino.

CATERINA : Ce e ?

MIHAI : Caterino, de ce nu vrei tu să mă crezi ?

CATERINA : Ce să cred, Mihai ?

MIHAI : Totdeauna te faci că nu înțelegi.

CATERINA : Nu vreau să înțeleg, Mihai.

MIHAI : Eu nu m-am dat niciodată bătut, cînd am vrut să cîștig ceva.

CATERINA : Și ai fi în stare să faci orice ?

MIHAI : Da, orice.

CATERINA : Poate ai și făcut ?!

MIHAI : Nu... n-am făcut încă tot...

CATERINA : Într-o zi are să-mi fie silă de tine.

MIHAI : Să nu crezi că mă sperii, fiindcă nu mi-e frică nici de tine, nici de alții. Și dacă astăzi ți-e silă de mine, mine, poate, n-are să-ți mai fie.

CATERINA : Sfirșește odată, Mihai.

MIHAI : Să știi că îmi placi și așa.

CATERINA : Pleacă.

MIHAI (*ride*) : Glumești, așa-i ?

CATERINA : Ce fel de comunist ești tu ? Cum vrei să aibă încredere oamenii în tine ?

MIHAI : Să nu amestecăm una cu alta. Viața mea personală mă privește numai pe mine. Fac ce vreau cu ea.

CATERINA : Dar noi avem o singură viață, Mihai. Asta care se vede. Asta care se cunoaște. Dacă avem și o a doua, care nu se vede și pe care nu vrem să o cunoască și alții, atunci nu le merităm pe nici una. Omul e unul, Mihai, unul singur, din cap pînă în picioare, și trebuie să rămînă totdeauna întreg. Altfel se frînge, se prăbușește.

MIHAI : Termină odată cu prostiile astea. Vreau să fii a mea, și nu renunț niciodată la gîndurile mele, orice ai face, orice s-ar întîmpla. Înțelegi ?

CATERINA (*cu privirea spre ușă, prefăcîndu-se că aude pași*) : Taci. Mi

se pare că vine cineva... (*Mihai se întoarce spre ușă și ascultă. În această clipă, Caterina îi înfinge în spate arătătorul mîinii drepte, apoi cu glasul hotărît*) Mîinile sus, Mihai ! (*Mihai pălește și ridică mîinile*) Știu tot.

MIHAI (*tresărînd*) : Ce știi ?

CATERINA (*izbucînd în ris*) : Că mă iubești... Întoarce-te. (*Mihai se întoarce, Caterina simulează apăsarea pe trîgaci.*) Pac ! (*Continuă să ridă. Intră Oniga.*)

ONIGA : Ce-i cu voi ?

CATERINA (*rizînd mereu*) : Făceam exerciții de tragere la țintă, tată.

ONIGA : În două ore plecăm spre Brașov.

(*Lumina se stinge. Cînd se reaprinde, decorul reprezintă un copac în apropierea unei șosele. Noaptea. Din cînd în cînd, se aude cite o mașină trecînd pe șosea ; în același timp se văd luminile farurilor. Lîngă copac stau pitulați Caterina și Mihai.*)

CATERINA : Te gîndeai ieri că nu vor trece nici douăzeci și patru de ore și vei fi singur cu mine ?

MIHAI : Poate.

CATERINA : Asta ai și urmărit.

MIHAI : Dacă ne-ar vedea cineva, ar putea crede că sîntem doi îndrăgostiți. (*Trece o mașină. Cei doi se ghemuiesc unul în altul. Mihai încearcă să o sărute, dar ea întoarce capul.*)

CATERINA : Nu pentru asta am fost trimiși aici. (*Stau cîtva timp tăcuți.*)

MIHAI : Nu știam că instrucțiunile ni se transmit în ultimul moment. (*Caterina tace.*) Sînt doar la prima mea misiune. (*Caterina tace.*) Tu ai fost de mai multe ori în misiuni... Nu ți-a fost frică niciodată ?

CATERINA : Nu... adică, uneori mi-a fost. Dar dacă nu ți-e frică, nu poți să ai și curaj.

MIHAI : Dar... c-o să te prindă... te-ai gîndit vreodată ?

CATERINA : Da. E firesc.

MIHAI : Siguranța pîndește peste tot...
Ești mereu cu frica-n sin... Alergi...
Te-ascunzi... La urma urmei, nu-i
pentru o femeie... Mă-ntreb cum
reziști ? *(Caterina tace)* Și mai ales
pînă cînd ?

CATERINA : Pînă vom învinge, Mihai.

MIHAI : Ascultă, Caterino. De multe
ori visez o căsuță, undeva la munte,
cu livadă și un colț de pădure. Să
nu mai știu nimic. Iar tu să fii cu
mine... Dacă tu ai vrea.

CATERINA : Dacă aș vrea eu...

MIHAI : Zău, Caterino, că n-ar fi o
treabă proastă. Am trăi liniștiți,
fără bătaie de cap. Ei, dar, bine-
înțeles, nu acum. Parcă eu spun :
„Hai, Caterino, mîine să pleci cu
mine și să lăsăm totul baltă“ ? Nu,
doamne ferește ! Dar... poate într-o
zi... dacă te-aș chema... Nu-mi răs-
punzi ? *(Trece o mașină. Amîndoi
se ghemuiesc din nou, apoi.)* Nu-mi
răspunzi ?

CATERINA : Ce, Mihai ?

MIHAI : Dacă ai merge... cu mine.

CATERINA : Și vrei acum să-ți răs-
pund ?

MIHAI : Nu... să te gîndești. *(După o
clipă)* Dar dacă ar trebui să-mi
răspunzi chiar astă-seară ?... Peste
zece minute ?

CATERINA : De ce tocmai astă-seară ?

MIHAI : Așa... nu știu ce mi-a venit
să te-ntreb.

CATERINA : Poate... *(Se aude iar o
mașină. Se oprește, stinge farurile,
apoi motorul. Caterina și Mihai aș-
teaptă încordați.)*

MIHAI : El e... Soldatul cu minele !
*(Se aud pași, apoi apare Soldatul.
În mînă poartă o valiză mică.)*

CATERINA : „Ai adus florile“ ?

SOLDATUL : „Acum le-am cules“.
*(Soldatul se apleacă lîngă ei. Mihai,
pe neașteptate, îl lovește cu arma
în cap. Soldatul cade lîngă Cate-
rina, iar Mihai i-a luat valiza din
mînă.)*

CATERINA : Mihai, ce-ai făcut ?

MIHAI : N-avem timp de pierdut. Fu-
gim amîndoi. Știu să conduc.

Haide, înțelege odată cine sînt !
Pleci cu mine în Germania pe doi-
trei ani pînă ni se pierde urma.
După prada asta, pot cere ce vreau.
Vino ! E singura cale. Ai tăi nu te
vor ierta, dacă te-ntorci la ei. *(Ca-
terina se apleacă spre Soldat. Mihai,
cu pistolul întins spre ea, strigă.)*
Ce faci ? Ridică-te !

CATERINA *(zimbînd)* : Prostule ! Vrei
să pornești mașina fără cheia de
contact ? *(Ia pe ascuns arma din
mîna Soldatului și vine spre Mihai.
Se aruncă în brațele lui)* Mihai !
*(După o clipă se aude o dețunătură,
iar Mihai se clatină și cade mort.)*

*(Lumina se stinge. Apoi se reaprinde
într-un colț al scenei, care reprezintă
un peron : o bancă, etc. Noapte. Se
aude un tren care vine. Fluierat de
locomotivă. Turistul și Turista stau pe
bancă. Acarul, în față, căutînd să
pătrundă cu privirea prin noapte în
direcția trenului.)*

ACARUL *(încet)* : Acu-i acu...

TURISTUL : Ce tren vine ?

ACARUL *(interesat de tren, fără să
se întoarcă)* : Fiți liniștit, dom-
nule... E un tren cisternă cu ben-
zină pentru avioane.

TURISTA : Oprește ?

ACARUL : Păi... nu oprește, că i-am
dat liber.

(Zgomotul trenului se apropie.)

VOCEA ȘEFULUI GĂRII : Oaie !

ACARUL : Aici, dom'sef !

VOCEA ȘEFULUI : Vezi că trece cis-
terna.

ACARUL : Am auzit-o ! Să treacă să-
nătoasă !

TURISTUL *(Turistei)* : Mai vrei cioco-
lată, chérie ?

TURISTA : Da... mai vreau...

*(Zgomotul indică că trenul a intrat
în gară și că a oprit.)*

ACARUL *(urmărind trenul)* : Copă-
cel... copăcel...

TURISTA *(Acarului)* : Ziceai că nu
oprește.

ACARUL : Socoteala din gară nu se
potrivește cu aia din tren. *(Din*

fund vin : Șeful gării, Ofițerul german și Mecanicul de locomotivă.)
OFIȚERUL GERMAN (*furios*): Das ist verboten... Verstanden? Warum oprit?

MECANICUL (*către Șeful gării*): Vă rog să-i explicați, domnule șef...
ȘEFUL GĂRII (*către Ofițerul german*): Herr Ofizier, mai e nevoie de încă o locomotivă... (*Încearcă să explice prin semne.*) Verstand?... Locomotivă...

MECANICUL: Spuneți-i că linia e udă și că nu garantăm să tragem optzeci de vagoane numai cu două locomotive... Ne mai trebuie una...

OFIȚERUL GERMAN: Wass?

ȘEFUL GĂRII: Linia... verstand?... Șinele sînt ude...

OFIȚERUL GERMAN: Wass?

ACARUL (*se amestecă și el, ca să explice: pune alături, paralele, cele două degete arătătoare*): Șinele... (*Apoi scuipe pe ele*)... ude...

OFIȚERUL (*teribil*): Wass?...

TURISTUL (*care a venit lângă ei, către Șeful gării*): Îmi permiteți? (*Apoi către Ofițerul german*) Herr Oberleutnant, noch eine Lokomotive wäre nötig.

OFIȚERUL GERMAN: O! Ja! Ich verstehe... Und wass ist zu tun?

TURISTUL (*către Șeful gării*): Întrebă ce e de făcut.

ȘEFUL GĂRII: Spuneți-i că trenul va trebui să aștepte în gară pînă va sosi acceleratul de București. Voi telefona la Predeal să nu detașeze una din locomotivele acceleratului. În aproximativ patruzeci de minute va fi aici. Nu avem locomotivă de rezervă în gară.

TURISTUL (*către Ofițerul german*): In vierzig Minuten wird eine dritte Lokomotive hier sein.

OFIȚERUL GERMAN: Mein Gott! Mein Gott!

ȘEFUL GĂRII: Eu mă duc la mișcare să iau legătura cu Predealul... (*Pleacă repede, urmat de Ofițerul german și de Mecanic.*)

TURISTUL (*se întoarce la Turistă, foarte vesel*): Chérie, avem o șansă extraordinară: acceleratul va opri și aici.

TURISTA: Și eu, care începusem să mă plictisesc numai la gîndul că vom aștepta două ore personalul.

ACARUL (*scoate ceasul din buzunar*): Nouă fix...

(*Apare Victor, vine lângă Acar.*)

VICTOR: Bună seara.

ACARUL: Bună seara.

VICTOR (*scoate o țigară*): Îmi dai și mie un foc?

ACARUL: Îți dau, de ce nu? (*Îi deschide ușa de la felinar, iar Victor aprinde țigara.*)

VICTOR: Mulțumesc... (*Conspirativ*) „Ursul a coborît din pădure“.

ACARUL (*cu o tresărire pe care și-o reține*): „Murele s-au copt peste noapte“... Unde-s ceilalți?

VICTOR: În apropierea gării... (*Tare*) Mulțumesc. Bună seara...

ACARUL: Bună seara... (*Victor dispare pe peron. Acarul pleacă în fund.*)

(*Lumina se stinge și se aprinde pe compartimentul de tren. Două bănci sugerînd un compartiment de tren. Pe o bancă stau: Caterina și Călugărul. Pe cea din față: Comisarul și Profesorul. Cînd se luminează compartimentul, Profesorul e în picioare și se șterge la gură cu batista. De afară se aude gălăgie specifică de gară și pușcătul locomotivei.*)

PROFESORUL: În cîteva minute plecăm... Apă mai bună ca la Predeal, nu există nicăieri pe Valea Prahovei... (*Către Călugăr care citește într-o carte*) Părinte, ziceai că ți-e sete. Ai timp destul. Poate te duci și dumneata.

CĂLUGĂRUL: Toți ne ducem, fiule, cînd ne vine ceasul: Amin!

PROFESORUL (*se așază pe bancă, în fața Caterinei. Galant*): Domnișoară, îmi permiteți: Caton Danielescu, profesor de filozofie. Mergeti la București?

CATERINA : Da, la București.

(*Fluierat de locomotivă. Trenul pornește.*)

PROFESORUL : În sfârșit, am plecat !
CĂLUGĂRUL : Domnul să ne aibă în pază !

CATERINA : Ție-e frică de moarte, părinte ?

CĂLUGĂRUL : A venit vremea să mă rog pentru alții, nu pentru mine, fiica mea.

COMISARUL : Pregătirile pentru contraofensiva armatelor germane sînt gata. Se așteaptă doar ordinul fîhrerului !

PROFESORUL : Într-o lună îi vom alunga pe ruși dincolo de Urali !

CĂLUGĂRUL : Lumea întregă așteaptă ziua cea mare, fiule. Diavolul a furat cheile raiului și umblă cu ele în coarne.

PROFESORUL : Poate că nu sînteți de părerea mea, dar eu, ca filozof, cred în reîncarnare. Sufletele morților revin pe pămînt în trupurile altor oameni, de două sau de mai multe ori, pînă se purifică.

CATERINA : Sînt curioasă să știu dacă un om sărac se poate reîncarna într-un om bogat. Poate că reîncarnarea asta ține seama de condiția socială a oamenilor și nu-i amestecă.

PROFESORUL : Dumneata, părinte, ce părere ai ?

CĂLUGĂRUL : Mie mi-e cu neputință, fiule, să concep reîncarnarea : eu sînt vegetarian.

(*Lumina se stinge și se aprinde pe peron. Din fund vin Șeful gării și Acarul.*)

ȘEFUL GĂRII : Ce călători mai sînt ?

ACARUL : Afară de cei doi turiști care se pupă în spatele gării, nu mai e nimeni.

ȘEFUL GĂRII (*conspirativ*) : Unde e ?

ACARUL : Pe-aici era.

(*Din dreapta apare Victor.*)

VICTOR (*se apropie de ei*) : Am sosit.

ȘEFUL GĂRII (*vorbește încet*) : Totul a mers după instrucțiunile primite.

Mecanicii de pe locomotivă au oprit trenul spunînd că nu pot urca pe șinele ude cu o garnitură de optzeci de vagoane. Acum așteptăm acceleratul pentru București ca să ne lase una din locomotivele lui.

VICTOR : Bine.

ȘEFUL GĂRII : Ce facem mai departe ?

VICTOR : Din accelerat va coborî o fată cu o valiză în care aduce minele magnetice. (*Acarului*) Mă aștepți în fața ușii magaziei, ca să ți le dau. Le ascunzi în lădița cu scule și te duci să încerci frînele la trenul german. Vei lipi trei mine magnetice pe vagoanele de la mijlocul garniturii.

ACARUL : Am înțeles.

VICTOR : Fii atent : trenul are pază militară. După ce termini, strigi : gata !

ACARUL : Am înțeles.

VICTOR (*către Șeful Gării*) : Dai imediat drumul trenului. Mecanicii de pe locomotivă au primit instrucțiuni să iasă din gară în cel mai scurt timp.

ȘEFUL GĂRII : Bine.

VICTOR : Pentru orice eventualitate, tovarășii mei stau răspîndiți în spatele gării.

ȘEFUL GĂRII : Noroc ! (*Ies toți.*)

(*Apar : Turista, Turistul și Inspectorul*)

TURISTA (*inspectorului*) : Domnule, asta-i neobrăzare.

INSPECTORUL : Domnișoară, nu vă permite !

TURISTUL (*înfuriat*) : Ce... ce nu permiteți, domnule ?

INSPECTORUL : Eu îmi fac datoria !

TURISTA : Ce-ți pasă dumitale ce făceam noi în spatele gării ?

INSPECTORUL : Oricare om ascuns e suspect.

TURISTUL : Și, în definitiv, cine ești dumneata ?

INSPECTORUL (*arătînd insigna de la rever*) : Siguranța ! Actele dumneavoastră, vă rog !

TURISTUL (*intinzându-i buletinul, impertinent*): Poftim! Sint fratele generalului Popovici de la marele stat major. Domnișoara e cu mine.
INSPECTORUL (*cercetează actul, apoi servil*): Domnule, îmi cer scuze... Noi nu știm dinainte cu cine avem de-a face... Scuzele mele, domnișoară...

TURISTA: Mă rog... mă rog...

INSPECTORUL: Aici e o regiune dificilă. Mulți muncitori... mulți suspecți.

TURISTUL: Comuniști?

INSPECTORUL: În sfârșit... poate.

TURISTA (*foarte speriată*): Zău!...

INSPECTORUL: Vă rog să n-aveți nici o grijă, domnișoară. Nu vi se va întâmpla nimic.

TURISTUL: Siguranța e cu noi, chérie!

INSPECTORUL (*văzându-l pe Acar care vine din fund*): Vă rog să mă iertați o clipă... (*Turiștii pleacă*). Cam puțini călători.

ACARUL: Gară mică, domnule, ce să-i faci!

INSPECTORUL: Mai e mult până la tren?

ACARUL: Dacă mergeți la București, aveți noroc că astă-seară oprește și acceleratul și nu mai trebuie să așteptați personalul. Dacă mergeți la Brașov, aveți tren peste 80 de minute.

INSPECTORUL: Mulțumesc.

ACARUL: Pentru mine, călătoru-i călător: pleacă unde vrea, vine de unde vrea. Treaba lui!

INSPECTORUL: Te-ai supărat că te-am întrebat?

ACARUL: Da' de unde! De treizeci de ani, toată lumea mă-ntreabă. Mie-mi place să mă întrebe omul.

INSPECTORUL: Ai dreptate. Cei care-ntreabă sint oameni sinceri. Cei tăcuți sint suspecți. Să-ți dau un sfat: să te ferești de oameni suspecți!

ACARUL (*„naiv”*): Cum arată unul din ăștia, domnule?

INSPECTORUL: Din nenorocire, nu prea se deosebește de alții.

ACARUL: Și-atunci, cum poți să știi dacă e sau nu e?

INSPECTORUL: De obicei, un om care vine în gară, vine pentru tren, așa-i?

ACARUL (*hîtru*): Că doar n-o veni pentru acar!

INSPECTORUL: Ei, bine! Sint unii care vin, dar nu se urcă în nici un tren. Stau ore-ntregi fără rost. Ai observat așa ceva?

ACARUL: Oameni care stau ore-ntregi, am văzut, dar n-aș putea să jur că fără rost. Să vedeți: vine călătorul la opt pentru personalul de Brașov. Cit mai e pină la tren? zice el. Păi, zic eu, vreun ceas, că are-ntîrziere. Spuneți și dumneavoastră, ce să facă bietul călător? Trebuie se-aștepte? Trebuie. Și uite-așa: mai vorbesc, mai mă-nîncă, mai dorm și trece vremea!...

INSPECTORUL: Și bineînțeles că își deschid inima unul altuia și se împrietenesc. Așa-i în gară și în trenuri. Nu e mai puțin adevărat că poți s-auzi pe unii vorbind fără noimă, că nici nu-i înțelegi. Dumneata oi fi auzit destule pe-aici prin gară, așa-i?

ACARUL: Vorbe d-astea am auzit destule, să fiți dumneavoastră sănătos! Și ieri vine un călător și mă-ntreabă: cum se face, domnule acar, că toate gărilile sint așezate pe linia ferată?

(*Lumina se stinge și se aprinde pe compartiment*).

COMISARUL (*Caterinei*): Și cu ce ocazie ați venit la Brașov, domnișoară?

CATERINA: La o mătușă.

COMISARUL: Ați stat citeva zile, nu?

CATERINA: O singură zi. Nu pot lipsi mai mult de la serviciu.

COMISARUL: Și eu sint din Brașov. Pe ce stradă locuiește mătușa dumneavoastră?

CĂLUGĂRUL (*intervine repede, scoțind o sticlă*): Îți place rachiul, fiule ?

COMISARUL (*amabil*): Părinte, nu te supăra, dar vorbeam cu domnișoara.

CATERINA: Nu-i nimic, domnule, nu m-am supărat.

CĂLUGĂRUL (*repeș, lăsând pe Comisar să reia discuția cu Caterina*): „Căci acei ce dorm, dorm noaptea, iar acei ce se îmbată, se îmbată tot noaptea” — zice apostolul Pavel în Epistola întâia către Tesalonicienii. E rachiul călugăresc, adică sfințit în sfânta minăstire. (*Bea o înghițitură, după ce își pune potcapul pe bancă*).

COMISARUL (*încearcă să reia discuția cu Caterina*): Pe ce stradă spuneti...

CĂLUGĂRUL (*din nou, repede*): Când a venit sfinția sa, starețul Nectarie la minăstirea noastră, tot rachiul d-ăsta a băut. Zicea că n-a mai înțilnit așa nectar, măcar că a umblat nu o dată pe la toate sfintele lăcașuri călugărești din Moldova și din Muntenia. După ce ne-am sculat de la ospăț, numai că începe sfinția sa Nectarie să zică pe dinafară tot molitvenicul, apoi întreg octoihul, după aceea toată liturghia și când a ajuns la ceaslov a trebuit să-l oprim cu blindețe și să-l ducem să se odihnească, fiindcă a doua zi avea drum mai departe. De plecat a plecat, dar de-abia după o săptămână ! (*Ride și bea din nou*.)

PROFESORUL: Șugubăț mai ești, părinte.

CĂLUGĂRUL: Să dai Cezarului, ce este al Cezarului și lui Dumnezeu, ce este al lui Dumnezeu, amin !

CATERINA: Poate că din acest motiv ți-ai scos potcapul înainte de a bea, ca să nu amesteci cele sfinte cu cele lumești.

CĂLUGĂRUL: Aș ! Înainte de a bea, totdeauna mi-l scot, fiica mea, ca

să nu-mi cadă când dau capul pe spate !

(*Lumina se stinge și se aprinde pe peron. Turista și Turistul stau pe bancă și discută cu Comisarul, care stă în picioare. Din fund sosesc Șeful gării și Acarul*).

ACARUL (*încet, către Șeful gării*): Ala de stă de vorbă cu turiștii e un copoi de la siguranță. L-am mirosit de la o poștă. Făcea pe călătorul cu mine.

ȘEFUL GĂRII: Fii cu ochii-n patru. Și nu uita că trebuie să termini repede.

ACARUL: Las' pe mine !...

(*Se aude trenul care vine și oprește în gară*.)

ȘEFUL GĂRII: Acum du-te și așteaptă în fața magaziei ! E destul de întuneric ?

ACARUL: Am stins felinarul.

ȘEFUL GĂRII: Grăbește-te ! (*Acarul iese repede. Din fund vine Ofițerul german. Șeful gării îi explică*) Locomotiva... a venit... Zehn Minuten... und fertig !...

OFIȚERUL GERMAN: Gut ! Gut ! (*Pleacă amândoi. În acest timp au sosit pe peron : Caterina, Profesorul, Comisarul și Călugărul*.)

COMISARUL: Ați avut o idee minunată, domnișoară, ca să coborâm. Ne mai dezmoțim puțin.

PROFESORUL: Unde-o fi cișmeaua ? (*În semiobscuritate, a apărut Victor privind țintă la cei care au coborât. O vede pe Caterina și o pișonește cu privirea. Caterina îl vede și ea și rămâne locului, cu răsufarea tăiată de emoție. Rămân două reflectoare, unul pe Caterina, altul pe Victor. Celelalte personaje rămân nemișcate în pozițiile surprinse*.)

CATERINA (*încet, cu emoție*): Victor ! (*Apoi către public*) Înțelegeți voi ? L-am înțilnit... După atîția ani... Omul pe care-l iubesc... tovarășul meu de luptă... Înțelegeți voi ?

VICTOR: Caterina... Așadar... pe tine te-așteptam !... Sînt fericit.

(Luminile se reaprind. Celelalte personaje își reiau mișcarea.)

PROFESORUL : Unde-o fi cișmeaua ?
(Pleacă.)

VICTOR (vine zîmbind spre Caterina sub privirile atente ale Comisarului) : Ce faci, domnișoară, prin gară pe la noi ?

CATERINA : Sint în drum spre București.

VICTOR (incet) : Vino după mine !
(Tare.) Nu te-am mai văzut de mult.
Unde lucrezi ?

CATERINA (pornind cu el spre dreapta) : La poștă... (Ies amîndoi.)

INSPECTORUL (vine lîngă Comisar) :
Cu ce ocazie pe aici, domnule Comisar ?

COMISARUL : Sst ! Urmăresc o suspectă.

INSPECTORUL : S-o arestăm !

COMISARUL : Încă nu. Vreau să văd cu cine se-ntîlnește. Mă duc după ea. (Ies.)

(Acarul apare cu lădița cu scule și trece grăbit printre călători.)

ACARUL : Ferește... Ferește...

(Apar Turista și Turistul.)

TURISTUL : E a treia oară cînd cochetezi cu un bărbat.

TURISTA : Va să zică, îmi ții socoteală !

TURISTUL : Prima dată cu studentul ăla în drum spre cabană.

TURISTA : Avea niște dinți ! Mai frumoși decît ai tăi !

TURISTUL : Apoi cu aviatorul de pe șosea.

TURISTA : Era înalt ! Mai înalt decît tine !

TURISTUL : Și acum cu agentul ăsta !
La el ce-ai găsit mai mult decît la mine ?

TURISTA : Prostia, chérie !

VOCEA ACARULUI : Dom' șef ! Dom' șef !

ȘEFUL GĂRII (vine din fund cu Ofițerul german) : Ce-i, Oaie ?

VOCEA ACARULUI : Gata, dom' șef !

ȘEFUL GĂRII : Bine, Oaie ! (Către Ofițerul german.) Fertig, Herr Oberleutnant !

OFIȚERUL GERMAN (salutînd și întinzîndu-i mîna) : Gut ! Auf wiedersehen !

ȘEFUL GĂRII : Auf wiedersehen ! (Ofițerul pleacă. Către cei de pe peron) În cinci minute, pleacă și acceleratul.

(Se aude trenul-cisternă plecînd greoi și apoi se pierde. Turistii se îndreaptă spre tren. Apar Comisarul și Inspectorul.)

COMISARUL : O fi fugit ?

INSPECTORUL : Era mai bine s-o fi arestat.

COMISARUL : Mulțumesc de sfat.
Acum ce facem ?

(Apare Caterina, fără valiză. Rămîn toți trei privindu-se atent. Călugarul, de o parte, îi supraveghează. Acarul sosește și el.)

COMISARUL (Caterinei) : Parcă aveai o valiză, domnișoară.

CATERINA (calmă) : Am lăsat-o în tren.

(Șeful gării dă plecarea trenului ridicînd felinarul.)

O VOCE : Pofțiți în vagoane !

(Se aude un fluierat, apoi trenul se pune în mișcare.)

COMISARUL (Caterinei) : Ești arestată !

CĂLUGĂRUL (scoate repede un revolver de sub sutană și-l îndreaptă spre cei doi agenți) : Mîinile sus ! (Caterina sare lîngă Călugar, ceilalți ridică mîinile, inclusiv Șeful gării și Acarul). Și grăbiți-vă să vă urcați în tren, domnilor ! (În semiobscuritate a apărut Victor. Caterina se duce la el.)

COMISARUL : Ne vom mai întîlni.

VOCEA CATERINEI : Fii fără grijă !
Dar atunci vom fi mulți, foarte mulți, că nu ne veți mai putea opri !

CĂLUGĂRUL (impingîndu-i spre tren) :
Haide, urcați-vă ! (Inspectorul și Comisarul dispar, presupunîndu-se că s-au urcat în tren. Călugarul le strigă.) Să nu trageți semnalul de oprire mai devreme de zece minute,

dacă nu vreți să vă citesc evanghelia după Matei !... (Trenul a ieșit din gară și se pierde. Se aude o explozie și cerul se înroșește de parte. Apoi încă două explozii. Toți privesc într-acolo).

ACARUL (lăsînd mîinile în jos): Am spus eu că benzina asta arde ușor !
(Lumina se stinge).

CATERINA (apare la rampă): Explozia trenului-cisternă a zguduit munții ca un avertisment, iar munții au răspuns cu ecourile lor, amintind dușmanilor că foarte curînd se vor prăbuși de-a valma peste ei, și-i vor strivi ca pe niște ciini... Nu uitați, oameni : au fost ani grei, anii pe care vi-i povestesc. Cei însetați după o lume liberă aruncaseră s-o înfăptuiască. Iar cei aruncați în celulele închisorilor și pe care călăii îi socoteau ca și morți, ei de acolo, dinăuntrul zidurilor reci, conduceau cu dîrzenie lupta celor dinafară. Mulți au căzut. Au căzut încrezători în victoria noastră, cu ochii mari, deschiși spre ziua dintii a libertății. Au căzut anonimi, așa cum luptaseră. Multora nu li se cunoaște numele. Zilele de azi vorbesc pentru ei...

În noaptea aceea, am plecat din gară împreună cu Victor și cu tovarășii lui. Peste cîteva zile, am ajuns într-un sat unde ilegalistii aveau ascunzătorile lor. De acolo trebuia să mă întorc la București. Dar... n-am mai ajuns.

(Curtea unei închisori. La ridicarea cortinei, cinci deținute se „plimbă” în cerc. În fund Gardiana cu o cravată.)

PRIMA DEȚINUTĂ (căt-re a doua): Ai mai văzut vreodată un cer atît de roșu ?

A DOUA DEȚINUTĂ : Nu, n-am mai văzut...

A TREIA DEȚINUTĂ (căt-re a patra deținută): Te-au bătut rău ?

A PATRA DEȚINUTĂ (face semn din cap că „da”).

A TREIA DEȚINUTĂ : Ticăloșii !...

A DOUA DEȚINUTĂ (se întoarce căt-re prima): Parcă-i minjit cu sînge...

PRIMA DEȚINUTĂ : Cine ?

A DOUA DEȚINUTĂ : Cerul.

PRIMA DEȚINUTĂ (se întoarce căt-re a cincea): Cînd ai venit ?

A CINCEA DEȚINUTĂ : Ieri.

PRIMA DEȚINUTĂ : Cum te cheamă ?

A CINCEA DEȚINUTĂ : Ioana. Pe tine ?

PRIMA DEȚINUTĂ : Veronica.

A PATRA DEȚINUTĂ (căt-re a treia): Mîine ieșim la raport.

A TREIA DEȚINUTĂ : Ce cerem ?

A PATRA DEȚINUTĂ : Îmbunătățirea mîncării.

A TREIA DEȚINUTĂ : Bine. Comunică și celorlalțe.

GARDIANA (strigînd): Hei, vorbiți cam mult.

(Un timp cercul deținutelor se rotește tăcut.)

A CINCEA DEȚINUTĂ (căt-re prima): Aveți aici o tovarășă cu un copil...

PRIMA DEȚINUTĂ : Da : Caterina. A fost transferată la noi luna trecută.

A CINCEA DEȚINUTĂ : Am auzit că și-a salvat tovarășii !

GARDIANA : Nu vreți să tăceți ? (Cercul se rotește tăcut.)

A TREIA DEȚINUTĂ (căt-re a patra): Ce-ai mai aflat despre Caterina ?

A PATRA DEȚINUTĂ : Nimic. E închisă într-o celulă izolată din aripa dreaptă.

PRIMA DEȚINUTĂ (căt-re a doua): Trebuie să aflăm neapărat ce-i cu Caterina. Vom cere să ieșim la raport pentru ea.

A DOUA DEȚINUTĂ : Să fie trimisă la infirmerie cu copilul.

A TREIA DEȚINUTĂ (căt-re a patra): Ai învățat cîntecul ?

A PATRA DEȚINUTĂ : Da.

A TREIA DEȚINUTĂ : L-au învățat și celelalțe ?

A PATRA DEȚINUTĂ : Da, și celelalțe.

GARDIANA (repezin-du-se la a treia deținută; cercul se oprește): Ce mai pui la cale ?

A TREIA DEȚINUTĂ: Nimic. Îi povesteam ce am visat azi-noapte.

GARDIANA: Cînd ai mai avut timp să visezi? Noaptea trecută ai stat tot timpul trează!

A TREIA DEȚINUTĂ: Noi visăm cu ochii deschiși.

GARDIANA: Ce, voi nu sînteți oameni?

A TREIA DEȚINUTĂ: Pînă mai ieri ziceai că noi nu sîntem oameni.

GARDIANA: Ce te privește pe tine ce ziceam? Spune-mi ce-ai visat cu ochii deschiși?

A TREIA DEȚINUTĂ: N-ai să-nțelegi.

GARDIANA (amenințător): Spune!

A TREIA DEȚINUTĂ: Bine, ascultă. Se făcea că mergeam singură pe un drum pustiu. Și era noapte. Am mers cît am mers și m-am pomenit cu cineva care m-a ajuns din urmă și m-a prins de mină. Eram doi. Apoi a mai apărut un om și m-a luat de mîna cealaltă. Și tot mergînd așa, soseau din ce în ce mai mulți oameni și au umplut drumul cît era de lung. Apoi am mers pînă au mijit zorile. Cînd, deodată, am intrat cu toții într-un luminis mare cît vedeam cu ochii. Ne-am oprit și am așteptat. Și cînd soarele a trecut pragul dintre cer și pămînt ne-am apropiat de el și l-am îmbrățișat.

GARDIANA: Ați îmbrățișat soarele?!

A TREIA DEȚINUTĂ: Da, soarele!

GARDIANA: Hm! Caraghios vis. Vă interzic la toate să visați! Altfel, știți ce v-așteaptă!

A TREIA DEȚINUTĂ: Știm: răsăritul soarelui.

GARDIANA: Ajunge! Toată lumea la celule!

(Scena rămîne goală, apoi apare Caterina, cu un copil în fașă. Caterina începe să se plimbe aproape de zid. Gardiana se răstește la ea.)

GARDIANA: Nu pe-acolo! Ți-am spus că n-ai voie să te plimbi pe lîngă zid. (Caterina vine spre rampă.)

Ai noroc cu puil ăla de năpîrcă pe care-l ții în brațe, că de mult ai fi fost oale și ulcele.

CATERINA (aplecîndu-se asupra copilului, îi vorbește în șoptă): Ai auzit, mamă? Pui de năpîrcă...

GARDIANA: Ce tot sporovăiești acolo?

CATERINA: Nimic.

GARDIANA: Cum, nimic? Ce, eu n-aud? Mai ești și obraznică? Ți-arăt eu!...

CATERINA (cîntă încet): Nani, nani, puilul mamei...

GARDIANA: N-ai voie să cînți.

(Glasurile deținutelor încep să întoneze un cîntec de leagăn, întii mai încet, apoi mai tare).

GLASURILE DEȚINUTELOR:

Nani, nani
Puilul mamei.
Stăm de veghe,
De priveghe,
Noaptea pîn-la cîntători
Ca să ai somnul ușor.

CATERINA: Așa, puilul mamei, ai adormit!...

GARDIANA: Dacă mai scoți o vorbă, îți tai plimbarea!

CATERINA (la megafon): Ai auzit și tu? N-am voie să vorbesc cu tine. Dar mama ta are să-ți vorbească în gînd și tu ai s-o auzi... Cînd ai să te faci mare, am să-ți povestesc într-o zi... ceva. Cum ai venit tu pe lume. (Lumina se stinge.)

...Au zăvorît ușa celulei și au plecat. N-au vrut să mă ducă la infirmerie. Nimeni n-a vegheat la nașterea ta. Și totuși...

(Un reflector se aprinde pe figura Caterinei, care privește atentă. Copilul a dispărut. Din partea opusă privirii Caterinei apare Eliad.)

ELIAD: Bine te-am găsit, Caterino.

CATERINA (tot timpul cu privirea în altă parte): Meștere.

ELIAD: Ai fost totdeauna o fată cu-rajoasă... Capul sus, Caterino. Nu ești singură. Sîntem cu tine, noi toți, prietenii tăi, tovarășii tăi... (Apare și Milan.)

MILAN (vesel): Ziare! Ziare! Am păstrat ultimul ziar și am alergat să-ți-l aduc. Ascultă! (Desface larg ziarul și citește.) „Din sursă oficială, toate agențiile lumii transmit: Caterina va naște... un băiat“.

CATERINA: Milan, tot de năzbîtii te ții!

(Apare Victor).

VICTOR: Caterina!

CATERINA: Victor... Te așteptam!...

VICTOR: Curaj, Caterino! Vom învinge și în curînd vei fi liberă. Să m-aștepți. Vom veni într-o zi și vom deschide larg porțile închisorii... Vom veni...

(Lumina se stinge și se aude din nou vocea Caterinei la megafon).

VOCEA CATERINEI: Și tu, băiatule, ai venit pe lume în ciuda ordinului dat de domnul director. Dacă nu m-au împușcat pînă acum, e datorită ție. Ți-am dat viață ca la rîndul tău să-mi dai viață. Viața pe care am apărât-o și pentru care am fost tirată în fața judecătorilor. Într-o zi am să-ți povestesc cum a fost...

(Un reflector o luminează pe Caterina care stă în picioare, nemișcată, în mijlocul scenei. În fund apare Judecătorul, apoi în cele patru colțuri apar, rînd pe rînd: Comisarul, Inspectorul, von Krisch și Directorul Doftanei, fiecare fiind luminat de cîte un reflector.)

JUDECĂTORUL: Dosarul numărul 2502! (Caterinei) Unde te-ai născut?

CATERINA: Pe pragul dintre două lumi.

JUDECĂTORUL: Ai fost la azil?

CATERINA: Da. Acolo am fost vinduță unui cîrciumar pe un butoi cu vin.

JUDECĂTORUL: Ești nevasta unui evadat din închisoare pe care poliția îl caută de patru ani.

CATERINA: Grăbiți-vă să-l prindeți! Va veni ziua cînd vă va

căuta el pe voi și nu veți ști unde să vă ascundeți!

JUDECĂTORUL: Martorii!

COMISARUL: A lucrat la un legător de cărți, comunist notoriu, arestat și mort în închisoare.

CATERINA: A murit mai liber decît trăiți voi, care l-ați închis!

DIRECTORUL DOFTANEI: A pătruns la Doftana și a instigat pe deținuți la revoltă.

CATERINA: Vă e frică și de cei cu lanțuri la picioare!

KRISCH: A ajutat la capturarea unui camion german cu încărcătură de douăzeci de puști-mitraliere...

CATERINA: Tovarășii mei aveau nevoie de arme!

INSPECTORUL: A luat parte la minarea unui tren cu benzină pentru armata germană.

CATERINA: Am aprins o torță în cinstea zilei de mîine!

JUDECĂTORUL: Ajunge! Recunoști că ești comunistă?

CATERINA: Este o cinste, domnule președinte. Cine mi-o poate lua?

JUDECĂTORUL: Nu ți-e frică?

CATERINA: Pe mine nu mă va bles-ta nimeni!

JUDECĂTORUL: Să sfîrșim odată! E rîndul apărării! (Urmează o tăcere lungă. Judecătorul se uită în jur, căutînd cu privirea, apoi.) N-ai avocat? Cine te apără?

CATERINA (cu mina întinsă spre sală): Ei, domnule președinte! Sînt mii, sînt zeci de mii, sînt milioane! Ei, care nu încap într-o sală de judecată. Ei, cărora le-ați trimis, într-un război nedrept, copiii și părinții! Ei, cărora le singurează inima de durerea dispăruților fără întoarcere. Pe care i-ați mințit cu vorbe de paradă și pe care i-ați batjocorit fără rușine. Ei, domnule președinte, ei mă apără! Vor veni la judecata mea încolonați și cu steaguri roșii în frunte! Și cînd vor sosi aici, au să vă judece ei pe

voi și va trebui să le dați socoteală!

JUDECĂTORUL: Nimeni nu te va putea salva, Caterina, nici o instanță.

CATERINA: Curtea de Casație a Istoriei v-a și condamnat!

JUDECĂTORUL: Să sfârșim odată! În numele legii..

CATERINA: Nu recunosc legea voastră!

JUDECĂTORUL: În numele legii, pe baza depozitiilor...

CATERINA (*începe să cînte*): Porniți înainte, tovarăși!

JUDECĂTORUL: Taci! Taci!

(*De departe se aude tot mai puternic Corul.*)

CORUL: „Porniți înainte, tovarăși!”

JUDECĂTORUL (*în timp ce Corul cîntă*): Ce se-aude? Cine cîntă?

CATERINA: Oamenii! Vin la judecata mea!

JUDECĂTORUL: Oprîți-i! Oprîți-i!

CATERINA: Prea tîrziu, domnule președinte; vin puhoi!

JUDECĂTORUL: Puneți-i lanțurile și aruncați-o în cea mai îndepărtată temniță!

(*Judecătorul se precipită în culise, martorii dispar și ei, scena se întuneacă, iar cîntecul se pierde. Caterina rămîne în mijlocul scenei, luminată de un singur fascicol de lumină. Se aude un zgomot surd: huriit de tancuri, de avioane, explozii, țăcănit de mitraliere. Zgomotul se intensifică. Apare Corul.*)

CATERINA: Dar ce se aude?

CORUL: Fierbe pămîntul!

CATERINA: Nori negri s-adună grămadă sub stele și-ncalecă, vîntul gonind nebunește.

CORUL: Și trăsnetul spintecă noaptea, și iată-l: se frînge izbîndu-se tare de cer!

CATERINA: Iar cerul se rupe în mii de bucăți și cade lovind pe dușmanii-ngroziți.

CORUL: Și urletul vîntului intră-n prăpăstii, și zguduie munții din temelii. Și apele-n maluri plesnesc-nebunite și groaznic se zbat zvîrcolindu-se-n albi, ca trupuri imense de negri balauri.

CATERINA: Și tunetul bubuie-nspăimîntător! Se rupe și osia grea a pămîntului!

CORUL: Se clatină stîlpii pereților lumii! Priviți-i: sînt gata să se prăbușească!

CATERINA: Clădi-vom cu mîinile noastre din nou o lume mai bună și adevărată!

CORUL: Se-nșiră coloane pe drumul izbînzii și-n noapte pornesc înainte spre ziua!

CATERINA: Salut dimineții eterne de mîine!

(*Zgomotul a devenit asurzitor. Acum se aud și urale. Lumină puternică.*)

CORUL: Și August pășește pe trepte de aur!

CATERINA: Și August pătrunde în inima țării!

CORUL: Topească-se-n foc ruginitelile lanțuri!

CATERINA: E vremea să umplem pămîntul cu visuri!

CORUL și CATERINA: Fiți gata! Lumina din zori ne inundă! E vremea să umplem pămîntul cu visuri!